



## నల సంవత్సరాది సంచిక

నల సంవత్సరాది సంచికయందు ఆంధ్రదేశ మునందు భౌగోళికమునకు, విద్యావ్యాప్తమునకును, దేశభూభవమునకును పరిశ్రమ చేయుచున్న సంస్థానముల వృత్తాంతమును ప్రచురింపవలయునను సంకల్పము ప్రచారముగలదు గాన నీక్రింది విషయముల నాయాసంస్థానముల కార్య దిర్ఘము సదయపూర్వములై వ్రాసి వెంటనే పంపుటకు ప్రార్థనలు:—

1. మండలసభలు, మండలసభాసమానేకముల వృత్తాంతము.
2. తాలూకా సభలు వృత్తాంతము.
3. గ్రామపంచాయితీల వృత్తాంతము.
4. పుస్తక భాండాగారముల వృత్తాంతము.
5. పరిశ్రమసంఘముల వృత్తాంతము.
6. వ్యాపార ప్రతిష్ఠానల వృత్తాంతము.
7. స్త్రీసమాజముల వృత్తాంతము.
8. పరిశ్రమసంఘముల వ్యాపకము.
9. ఇతర సంస్థానముల చరిత్రము.

దేశభూభవము నాదృశ్యముతో నీవిన్నవమునుగలములకు ప్రార్థనలు.

వ్యవస్థాపకుడు.

## Wanted

### మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను

కళాశాలయందు మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు నేర్పబడును, నర్కుపాఠశాలను జూచుటకును ఒక మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను. తమ యొక్క యోగ్యతలను తెలియపర్చుచు ప్రికిని పాలకు దరఖాస్తును పంపవలెను.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్నం.

### యువతీ విద్యానిలయము-బాపట్ల

ఈనగరమునందు పరిశ్రమ అయి తెలుసుకుంటున్న యువతీయ విద్యానిలయమును మెట్రిక్యులేషన్ తెలుసుకున్నాను అయిన మెట్రిక్యులేషన్ ఈ పాఠశాలకు ఉపాధ్యాయులు కావలసియున్నాను. అట్టివారైననున్న యెదురు తమ దరఖాస్తులను ఈ క్రింద సంకలనము చేసివారికి ఈ సంకలనము అభ్యుదయముగా తమ దరఖాస్తులను పంప వేరయినాము. తా మెంతో పరిశ్రమను గోరుచు దరఖాస్తులను తెలియపరచుచు.

బాపట్ల

చో. సీతమ్మ.

### కావలెను.

తెనాలి సంస్కృత కళాశాలకు వ్యవస్థాపక సాహిత్యములయందు పాండిత్యము గల ఒక పండితుడు కావలెను. దీక్షము వారియోగ్యతలను బట్టి నిర్ధారణచేయవలెను.

వలయువారు ఈ క్రింది చిరునామావారికి వ్రాసికొనవలెను.

పిల్లట్ల - చంజనేయలూ, శ్రేణిటర్.

శనివారము. (కృష్ణాజిల్లా)

## చెన్నపురి కార్పొరేషను

మొదలువర్కున డిపార్టుమెంటు

మురికికాల్వల సెక్షను

ఎం. ఎం. నెం 30 వ. సరకుల కంట్రాక్టు మురికిని ఎత్తుటకు.

ఉక్కు బాల్వీలు.

మురికిని ఎత్తుటకు 400 ఉక్కు బాల్వీలును సప్లయ చేయుటకు టెండరులు కావలెను.

19-1-1916-వ తేదీ బుధవారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటల వరకును కార్పొరేషను ప్రెసి డెంటుగారు టెండరులను పుచ్చుకొందురు.

కార్పొరేషను డివిన్యూ ఆఫీసరు వారికి రు 3-0-0 లు పంపుచు దరఖాస్తు పెట్టిన యెడల టెండరు కంట్రాక్టు నమోదా అచ్చుభారములను వారిచ్చెదరు. ఆ సొమ్ము ముజరా యియ్యబడును.

టెండరులను పంపగోరువారు డివిన్యూ ఆఫీ సరుగారి యొద్ద రు 50 లు ధరానతుచేసి రసీదు పుచ్చుకొని ఆ రసీదు టెండరుతోగూడ పంప వలెను.

నేషనల్ పార్కు

16-వ డిశంబరు 1915

జె. ఎం. మెడలే

స్వేచ్ఛలు ఇ జనీరు

## శ్రేష్ఠమయిన డొదువత్తులు

అంగురము	ధరశేష	1-కి రూ 8, 6, 5, 3, 2
జవ్వ	"	4, 3, 2-8
పువ్వు	"	2, 1-8, 1
కస్తూరి	"	3, 2, 1-8
పన్నీరు	"	1, అ. 12, 8

### విలియం అండు కో,

చామరాజుపేట, బెంగళూరు సిటీ

### DIRECT IMPORTERS.

అనేక వి.పి కంపెనీలవారు హెచ్చుధరలకు ప్రకటిం చియున్న యాదిగురు వికరించిన జేబుగడియారములు మిక్కిలి తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును.

- 1 సిమ్స్ రాస్కోపు రు. అ. 1-14-0
- 2 బెస్టెరీయరు 2-4-0
- 3 డిటో గన్ టైమ్ 2-8-0
- 4 రైల్వే రెగ్యులేటరు 2-10-0
- 5 మినిక్టర్ చిన్నగడియారం తోటతో సహా 4-8-0
- 6 డిటో వెండి 6-0-0

చిరునామా:—మెన్, 6, రిటన్ బజారు రోడ్డు, ఉత్తరములు: 57, ఆదియప్ప నాయకపేట, మద్రాసు.

## వతాప కస్తూరిమాతలు

యిది మంచి కస్తూరిబీళ్ళు చేయబడినవి. సువాసన గలవి. అట్టికము, వాయున, జ్వరము, పిత్తపాతము, దగ్గు, జలుబు, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలము నిచ్చును. 200 చు॥ సీసా 1-కి రు 0-4-0 (దబ్బా రు 2-8-0.)

ఆయుర్వేదసమాజ్, పొంపూరు, గుంటూరుజిల్లా.

## The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమింపజేయు

### ఆటో డిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాలమునుండి అపూర్వవాసనలను కలుపు. ఆలోకపోత సాగము మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు చేతిపద్ధత్యముగాని లోకమున నైనను 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందనము మధ్యజ్వలించుచు ముగ్ధ ముఖముగా మారును. అంతటి బలవంతమైన అంతఃకర్మగలదిగాను ఇతర వాసనలు చేసేవియుండినా మన మోతలో గూడర యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవిధమే ఒకరినొకరి వ్రాసికొనుట.

రెండ్ల 1/2 డ్రాము 1-3 రూ. 0-3-0

" 1 డ్రాము 1-కి 0-12-0 వి.పి. చార్జి రూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము

" 1/2 అవున్సు 1-కి 2-0-0

రెండ్ల 1/2 డ్రాము 1-కి 0-12-0 వి.పి. చార్జి రూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము

పిత్తదోషములను మృదువుచును చేతుల పరిశ్రమ చేయవలెను. ఈసుగంధ ద్రవ్యమును ప్రతి వేషాద్యమున

లో గొప్ప పిరుగుల ముఖములకు దొరకును. అట్లు దొరకనియెడల సోపానములు

లో విలువలు:—చార్జ్ ఇంపు 1/2 అవున్సు రెండ్ల 1/2 కంపు, నెం 15కి జూ గూగుల గు, బొంబాయి మద్రాసు విజయం:—మేకారా పువ్వుల మూర్తి, నెం 28, వైవాబాద్ రోడ్, బ్రూంంగడినూరు, ఆంధ్రము

## మన శత్రువులు

ఇంద్ర పొగచుట్ట, సిగరెట్టు, కల్లు, సారాయము, కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దురభ్యాసములను గూర్చి వ్రాయబడినది. బాహరకు బోధించుటకు వీలగునట్లు 82 పాఠములుగా విభజింపబడినది. 0.5-0 గాతముబుద్ధుడు కేల 0-4-0

### అకాశ విమానములు.

వీరిని గుఱించి యాదికలు కెవరును తెలుసుకోని వారి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమందు విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీనిలోని భేదములు వ్యక్తముగా వివరింపబడినవి. విమానముల పటములు చాలకలవు. రు. 0-5-0

చాలపర్తి రామమూర్తిగారు.

టీచరు-మిషను కాలేజీ, గుంటూరు

THE (Phcn 341)

## HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Book your orders for Xmas & New year Cakes early;

Our Decorations and Ornaments special this Year

Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

### FOR XMAS AND NEW YEAR

FRUITS—Apples, Coorg oranges, Spanish and Black grapes, Peaches, Pomegranates etc. of Superior quality.

VEGETABLES—Fresh English Vegetables.

FLOWERS—Cut Flowers, Bouquets.

Garlands for Presentation.

Also English Vegetable and Flower Seeds

Fruits, Plants Etc.

Price List And Catalogue With Illustrations on Application.

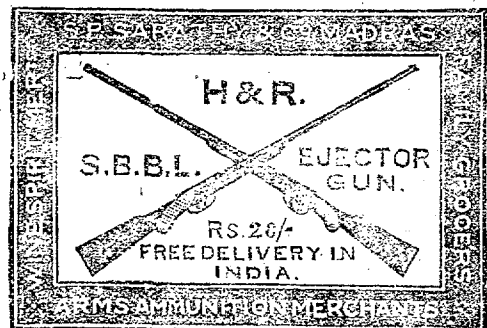
N. RUDRAPPA & SON,

LAL BAGH ROAD, BANGALORE.

## కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలెంతకు రోగములకు, వాతములకు. చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రీయమగుటచేతను, నవరస సమయములందు దొరికుట దుస్సము. మా డిపోయెంట్ల కస్తూరి యం దితరపదార్థము చేవియును జేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కీ విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లుచేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని యెంపబోరు. తులం 1-కి రూ 30-0-0 అమృతంజనండ్లబో, 7, తంబు శ్రేణిపేట, మదరాసు.

స్వీడన్ లో తయారుచేయబడిన యాదిగురు కమకరిని బడియున్న బోడులువాగుల మార్కుగల నిప్పుపెట్టెలను తెప్పించుకొనుడు. బజారులో దొరుకగల వాటిలో మంచిది. ప్రతి పదిపెట్టెలను రెండుపెట్టెలయందు రెండు రూపాయల నోటు పెట్టబడియున్నది.



రుపాకి మందుగంధు వగయరా సామానుల దురలను రెండు పట్టి కొరకు వ్రాయుడు.

ఎస్. పి సారథి అండు కంపెనీ,

81, వైవాబాద్ రోడ్డు, మదరాసు



జనరల్ సర్ జోన్స్ పేగ్ గారు. ఫ్రెంచిగారికిబదులు నియమించబడిరి.



జనరల్ జోఫర్, ఫ్రెంచివారి సేవలకు అన్నిరంగములలోను అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడెను.



సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారు ప్రాంసులో బ్రిటిష్ స్వాసేనాధిపత్యమును మానుకొనిరి.

కాశీ కుట్ర కేసు.

వైకేసు విచారణ ఈనెల 20-న తేదీ ఉదయమున సాగింపబడెను. దీర్ఘవాస్తవ్యుడగు మహమ్మదు ఇస్మాయిలు అను నతడు నెనుకటిసాక్షియగు నాజరు చెప్పిన అంశముల కొన్నిటి ధ్రువపరచెను. అబ్దురహిమాను అహ్మత్ ని యింటిని అద్దెను బుచ్చుకొనటకై యిరువురు మద్యము తీసిని కడకు వచ్చిరి. ఈ ఇరువురను పోల్చుచు కొల్లవారు కోర సాక్షి రవీంద్ర నద్దకు వచ్చి నిలిచెను కాని అతడు వారిలో నొకడగునో కాదో సాక్షి స్పష్టముగ చెప్పలేక పోయెను. రెండవవారి నాతడు పోల్చలేక పోయెనుగాని అతని ఆకృతి కొంతవర్ణించెను. అబ్దురహిమానుయొక్క గృహములు మున్నగునవి తన అధ్యక్షతక్రిందకుండేనని నాటిబుద్ధిను సాక్ష్యమిచ్చెను. ఇరువురకునొకరినొకరు 8-4-0 నా. నొక ఇంటికి పడెను బుచ్చుకొనిరి. ఆవట 10, 15 దినములుండి తమలో నొకరికి జబ్బుగ నున్నదని చెప్పి అయింటిని విడిచిపోయిరి. ఒక గళాను, తాలి లోటా ఒగవడిచిపోయిరి. ఈవస్తువుల మరయెవవము మాట కట్టుకొని పోవుచుండ వానివలన ఇంటిని కుడిచివారికి

సాక్షి కొంత సాక్షు నిప్పించెను. ఈ సామిచ్చిన యతడు లక్ష్మీనారాయణ్ తేప్పిర్ గేటువద్ద నికగడదెన యతడు మద్ద యిలగా కలదా అని ప్రశ్నింప సాక్షి కచ్చీద్రుర మాపించెను. సుల్తానుముల ధరించినయత డిశడే అని సాక్షి బర్తాబుకు కను పరచెను. లక్ష్మీనారాయణ్ మూడణాలతని కిమ్మటను కాక పోట అను కూలివాడు ధ్రువపరచెను. ఈ మూడణాలలోను ఒక అణా నతడు కహూన కానగెను. మహాద్ర రెయిల్వేస్టేషను వద్ద తన కాపురముండి లక్ష్మీ నారాయణ్ తేప్పియకొని పారిపోయెనని అపరాధాక్రేషణ కాఖా కాన్ స్టేబిల్ అబ్దుల్ హై విన్నవించుకొనెను. లక్ష్మీ నారాయణ్, గజేలేలాల్ అరెస్టు సమాచారమును జమారు మహమ్మదు తెలియపరచెను. శ్రీరాజప్రతినిధి గారు:— శ్రీవాణి ధర్మనిగముకండి గావిలియనకు విచ్చేసిరి. క్రైస్తవ పండుగలలో మహారాజానింధి యావారి అతిథిగ నుండి మెల్లగ కాలము బుచ్చుచురు.

అనకాపల్లి వ్యవసాయస్థానము.

తాలూకాసంఘము చేయుచున్నది.

17 వ తేదీని మీటింగు జరుగుట.

శ్రీరాజస్వయంగాగ అధ్యక్షత వహించుట.

(ఒక విశేషమునవర్తనండి)

అనకాపల్లి డిసెంబరు 21:— రమారమి మూడు నెలల త్వరములక్రిందట అనకాపల్లిలో గవర్న మెంటువారు వ్యవసాయస్థానమును ఏర్పరచి వ్యవసాయాభివృద్ధి విషయము పట్టికల మూది తెలిసికొనవలసిన మార్గములను కొన్నిటిని అవలంబన చేసియున్నారు. ఈస్థానమునకు ప్రాగ్రంభమునండియును ఈప్రకారము వ్యవసాయములో అనకాపల్లి యొద్దికి యొక స్థలమనియును ఇక్కడ యిదివర కెల్లగును పండియి యున్న పంటకంటె గవర్న మెంటుస్థానములో చూచి నేర్చుకొన వలసియును విని తెలిసికొనవలసివచ్చియును నందుట కనగా తమలేదను తాత్పర్యములు ఇక్కడినా ప్రత్యేక కేసు యిట్లు పట్టచారితేమి, కలిగియున్నది. బాలకృష్ణమూర్తిగారు ఇక్కడకు వచ్చివదిల గానుతు ప్రజల మూలముల కొద్ది బాలము లోనే ఎగ్గించి కృత్యముగా నెవరికి తగిలినదో వారిలో నెమ్మదిగా చచ్చింపుచు బోధపరచ వలసివచ్చెను. మిగిలిన బోధపరచుచు, రానురాను ఆయనకుండును గవర్న మెంటుచేయు వ్యవసాయ ప్రయత్నములను నమ్మకము నుం గవేసిరి. ఒకపర్యాయము నమ్మకము కలిగిపెచ్చుట ప్రజలవల అనుసంధుగల నుగుణములను తెలిసికొన ననకాపల్లిలోని స్థింపుట యి పిమ్మట అనకాపల్లి కు అనుగుణముగా అభివృద్ధి యగుట యు జరిగినది. ఇంతలో నీ మధ్య ను వారికి అన్నిటైంటుడై రక్త ను పని కానున్నదనియును తెజవాడ వెళ్లవలసి యుండుననియును తెలిసి వారి యుద్ధ్యగాభివృద్ధికి సంతసించుచు వారికిని ప్రజలకును అత్యవసరము నుండి లాభమును పొందవలసిన తరుణములో అనకాపల్లిగారు విడిచిపెట్టవలసియుండును నా మారు విషాదమును కలుగజేయు గాని దరిమిలను వారికి అట్లై నైంటుడైకరునని అగుటయు నుత్తరభాగమునాల్సినది అట్లేను తెజవాడనుండి అనకాపల్లికి మార్పుటయు జరిగింపున నెంతయు సంతసించితిమి. అనకాపల్లి బస్తీయొక్కయు తాలూకా యొక్కయు ప్రజలకు ప్రతినిధి గానున్న అనకాపల్లి తాలూకాసంఘమువారి ఉత్తరభాగముయొక్క అన్నిటైంటుడైకరుకు కవేరి అనకాపల్లికి బోలీచేసిండుచును అదిస్థాంటుడైకరుగవదలి బాలకృష్ణమూర్తిగారికి వచ్చిండుననిను కలిగిగిగియున్నామనుకు తెలుసుకును, వారివలన విభాగ పట్టుపు జల్లా వ్యవసాయపు విషయములకు కొంత తెలిసికొనుటగును ఈనెల తేది ౧౩ శనివారమునాడు అనకాపల్లి మ్యునిసిపల్ మోన్యుములందరంతా ౧-౩౦ నిమిషములకు సభ జరిగింది. తాలూకా సంఘమువారి కోరికవైని విశాఖపట్నము నుండి మిస్సెను ఎ.వి.ఎస్. కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ ను పిలిచి శ్రీరాజస్వయంగాగ మెముబండిలోగచ్చి సభను అధ్యక్షతకు వహించిరి. కార్యక్రమము కృత్యముగా జరిగెను. అంతకుముందు యుత్సాహము తాలూకా సంఘమువారికి కలుగకపోవుటను గుండుకాణము జూపుచి. బాలకృష్ణమూర్తిగారికి వచ్చినగా నుండుటచే వారియువశ్యాసమును తెగించుటయు గవర్నమెంటుకు అయ్యంగారికి మాత్రముగా గొంతుకు పొందుపులను ను వానివలన వ్యవసాయాభివృద్ధి విషయమై విచలపించి నెంకేములునుసభాసమలకు విలసితును అనకాపల్లికి పోయినది. అయినను బాలకృష్ణమూర్తి గారును అయ్యంగారు చెప్పినయంతయులు వైపుమనకును సభ్యులు సంతసించిరి. ఇరువదియవది ఆదివారము ప్రయాణికుల బండిలో అయ్యంగారును వారికోదయచేసిన బలికేల్లి మ్యునసిపాలిటీవారిని పోలీసుల యాజుల రానుమూర్తి పంతులును తరిగొల్పులక్రిందానకాపల్లి పంతులుగారు మొదలైనవారు విశాఖపట్నమును విజయనగరమునకు.

ఏలూరు అన్నదాన సమాజము:— 14 - వ తేదీన ఏలూరు సమాజమునకు కృష్ణాజిల్లా లెక్కరువారము వివాహము, సమాజోద్దేశముకు బాగుగాగ్రహించి, సుమారు రెండువేలవ్యక్తులనుల వివాహము నిజేశనధుమక పర్యముగా నిచ్చివేసినందుల గవర్న మెంటువారికి కృతజ్ఞులయి యున్నారు. ఈవివాహమున ప్రతినిధులు సుమారు ౪0 మంది శ్రీప్రభుగారును జించుచున్నాగు దీనికి తమతమచంచాల నిచ్చి పోషించితిమి. ప్రముఖులకు వందనము లొనర్చుచున్నాము.



# అఖిలభారతాయుధ్వేద సప్తమ

## సమావేశము

### తృతీయదినచర్య.

ఈనెల 21న తేదీని పగలు 12-30 గంటలకు శ్రీమంత్ కలిరాజయ్యమిసి భూమనరాయణగారి ఆధ్వర్యమున కేవల చెన్నపురిలో విశ్వవిద్యాలయమునందున్న నీసభ ప్రారంభమైంది. చాలమంది ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును సభకుగల్గిరి. సభాసభాద్యుల ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారును దివాను బహదూరు కే. కృష్ణస్వామయ్యగారును. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారును డాక్టరు ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారును. ఆచంట సుబ్బారాయణగారును ప్రేక్షకులలో ప్రముఖులు. కార్యక్రమము ప్రారంభించునపుడు పండిత గోపాలాచార్యుల గారి టిటుల నుడిచిరి. "ఆయుర్వేదకాశ్త్రమును బోధనములనుగూర్చి వ్యాసములను శంకరములను కేంద్రము సంఘమునకు కార్యదర్శియైన శేనుపతిని విజ్ఞాపనము నాదరించి 115 గురు విద్యార్థులు వివిధ విషయములనుగూర్చి వ్యాసములను ప్రాసించిరి. ఈ వ్యాసములు ఆశేతుమీమాంసలపర్యవేక్షకులు భరతఖండమునం దన్నిభాగములనుండియు సింహాశ్రమమునందునుగూడ వచ్చిరి. ఆయురవిషయములనుబట్టి ఆయురవ్యాసములు విభజించబడి సంఘము వారిచే పరిశీలించబడినది. శ్రేష్ఠములగు వ్యాసములను ప్రాసించి స్వస్థపరచుట లాభపడినది. ఆపరీక్షములను బడసినవారు ప్రాసించిన వ్యాసములలో శిష్యాదేశమునందీ శ్రీగురి మోహనబాయి యను భారతీయ యువతీయచే "ఆరోగ్యము దీర్ఘాయువు మానవ సంఘాభివృద్ధి" అను విషయమునుగూర్చి హిందీభాషలో ప్రాసించిన వ్యాసము శ్రేష్ఠమైనదని సంఘము వారు నిశ్చయించిరి."

అని ఆచార్యుల గారి సారముజేసినయును స్మరింపగ నీ శక్తులు జయజయధ్వనము లానిరించిరి

### వైద్యశాస్త్ర శిష్యశాసనము.

"వైద్యశాస్త్ర శిష్యశాసనము నంగీకరించుటవలన ఆస్తి రాష్ట్రములలోను ఆయుర్వేద వైద్యుల యొక్క యుగయుగానీ హామీయల యొక్కయు సామర్థ్యమును గూర్చి ప్రజలు పండితులగుటకు కనకాశ్రమ కలకు మున్నది కాన ఈ శాసనము ఆయుర్వేద యుగశాసన వైద్యుల కంత మాత్రము నవ్వయుంచదని యొక నూతనము శాసనమునకు చేర్చి పరిశీలించిరి. రాష్ట్రమునందీ శాసనముల కన్నిటికిని విజ్ఞాపన లను పంపవలెనని ఈ మహాసభ వారు తీర్మానించిరి" అని తీర్మానమును పూర్తి ప్రతినిధి పండిత కృష్ణకాశ్త్ర కోడేగారి యవహరించిరి.

"ఈ శాసనము నామోదించునపుడు ఈ శాసన మాయుర్వేద యుగశాసన వైద్యులకు వర్తించదని శాసన సభ్యులును సభ్యులు జనరలుగారును చేసిరి బాసలు గౌరవించ బడలేదు. కాన నీ విషయమున శాసనము నందు స్పష్టముగా మాత్రముం దిట్ల యవసరము" అని యుపపాదకులు నుడిచిరి.

"ఇట్లు చేయుటవలన వారి గౌరవము కొరత పడదు. కాన నీ శాసనము ఆయుర్వేద యుగశాసన వైద్యుల కవ్వయించదు. వాస్తవమునకు భంగముకలిగింపదు. అను మాత్రమున శాసనమునకు చేర్చుటలో కష్టమేమియునులేదు. మరియు "ఆరోగ్యప్రసరము" అనగ నేమోగూడ స్పష్టపరచబడవలెను ఆంగ్లదొరతనమువారి పరిపాలనమున ఋషావర్తము విజయగుట నిశ్చయముగాన యనమిదివయమున కృషిచేసిన సభ్యులను బడయుటకుటకు సహాయములేదు" అని యీ తీర్మానము ననుసరించుచు చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు హామీయ మహాయ్యులు మాన్యముగాను నుడిచిరి.

"శాసనములలోని నిబంధనలు ఆయుర్వేద వైద్యులకు వైద్యము కలిగించునదిగా మున్నది కానన మంగీకరింపబడినది. అట్లు చేస్తే చెన్నపురిలోను బొంబాయిలోను పూనాలోనుగూడ ఆయుర్వేద కమిషన్లులకు చిహ్నుకలిగినదని" నడువుచు చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి.

ఈ శాసనము చాల హాసకరముగానున్నది ఏలనన "ఇతిహాసమునకు శాస్త్ర వైద్య విధానమును అతిభిరి నాయకుని శాస్త్ర వైద్య విధానమునైన తొడ్డరాదని ఈ శాసనము విధించుచున్నది గాన సభ్యుల నిబంధనము మేలునీ లోలించబడవలెను." అని నుడిచి చెన్నపురిలోని డాక్టరు ఎం. సుబ్బారాయణయ్యగారు ఎం. గారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. వివిధానము గౌరవము నుపగ్రహమునంగీకరించు) ఏ. రామని 6 (మహాయోగము)

రామకర్మగారును (తిరువాన్కూరు) పండిత శంకటరాం గారును (మైసూరు) పండిత దొరసామయ్యగారును (చెన్నపురి) గూడ నీ తీర్మానమును బలపరిచిరి. "ఈ శాసనమువలన ప్రజలకు కలుగు లాభమేమియును లేదు. మొదటినుండియు ఆంగ్ల విధానములను మేలు చేయుటకును ఆయుర్వేద వైద్యులకు చిహ్ను కలిగించుటకునే ఈ శాసన ముపయోగము కనుగొనవచ్చునని" వారందరూ నుడిచిరి. ఈ తీర్మానము సభవారీచేసంగీకరింపబడినది.

### ఆయుర్వేదకాశ్త్ర బోధనము.

"హిందూ విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేదకాశ్త్రమును ప్రాచ్యవిజ్ఞానమునచేర్చి విశ్వవిద్యాలయమునబోధించుట కంగీకరించినందుల కీసభవారు వందనములను చేయుచున్నారు. విశ్వవిద్యాలయమున శాయుర్వేదమును విద్యాపరమార్థముగ నేర్చుటకు వీరివిధానము శిర్షకులునుగూర్చి ఆయుర్వేద విద్యాపరమార్థమునో శాలోపించుటకు విశ్వవిద్యాలయమువారి నీయహాసభవారు కోరుచున్నారు" అను తీర్మానమును కవిరాజు డి. శంకరాధరాయ (బంకిపురము) గారు పాఠించిరి. "తేలియును సానుభూతిపరిపాతులై పూర్వకశ్రద్ధచేయుట వలన ఆయుర్వేదవిద్య ఊడదోపవచ్చును. గాన శా విద్యను ప్రాచీనోత్తరీకీ గానినవచ్చును మనముఖ్యకర్తమై యున్నది ఈ కారణములచే మిరితీర్మానము నామోదించురని కోరెదనని" ప్రతిపాదకులు నుడిచిరి. పండిత హరిప్రసాద మిశ్రగారును (బరహంపురము) పండిత యాదవతీరెడ్డిగారు ఆచార్యగారును (బొంబాయి) పండిత ఎం. వి. కాశ్త్రీగారును (మంగురూరు) మరొకందరూ ఈ తీర్మానము ననుసరించిరి. తీర్మానము సభవారీచే నామోదించబడినది.

### వదాన్యులకు వందనములు.

"ఆయుర్వేదకళాశాలలను వైద్యశాలలను ఏర్పరచి ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి తోడ్పడినందులకు ఆర్. కే. క్రమస్థ శంకరేశ్వరరావుగారికిని (శ్రీరంగము) రావుపాపాయి కల కలకన్నను పెట్టిగారికిని రావుపాపాయి కలకలరామనాథు పెట్టిగారికిని (చెన్నపురి) నేలుకపేరేలూరిగారికిని కవ్యాలాల్లి గారికిని (నాయని) యీయహాసభవారు వందనములను చేయుచున్నారు" అను నీ తీర్మానము సభ్యులునుపాదించిరి. సభవారీకరించిరి.

### ఆయుర్వేద మహామండలి.

"ఆయుర్వేద మహామండలికి నియమావళిని సంస్కరించి యీయహామండలిని దొరతనమువారి నిబంధనల ననుసరించి గ్రంథస్థముగ నొనర్చుకలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారు" తీర్మానమును అభ్యుత్యులపాదించిరి. సభవారీమోదించిరి.

### ఎద్వర్త చక్రవర్తి స్మరణచిహ్నము.

"ఎద్వర్త చక్రవర్తి స్మరణచిహ్నము శేక్కురుములలో వహించేయదిన సామ్యులలో కొంత మొత్తమును శంఖాలులో ఆయుర్వేదకళాశాలలను వైద్యశాలలను ఏర్పరచుటకు వినియోగించవలెనని శంఖాలు దొరతనమువారిని కోరవలెనని యీసభవారు తీర్మానించిరి." అను తీర్మానమును పండిత రామేశ చంద్రసేను (వంగదేశము) గారు పాఠించిరి "కీర్తిశేషులగు ఎద్వర్త చక్రవర్తిగారు మానవసంఘమునకు స్థాప్తమును కలిగించుటకు చేసిన ప్రపంచవేద నెలగనివారులేక. ఆచక్రవర్తి మహాద్భావమున కర్మయగు చిహ్నమును ఎల్లవారును స్వీకరింపవలసియున్నది. కీర్తిశేషులగు సార్వభౌముల కిలా విగ్రహములను నెలకొల్పట పాశ్చాత్యదేశాచారము. ఆయురారమును మనము నిరసించబడిలేదు గాని మనము మరయుక విధమున స్మరణచిహ్నములను నెలకొల్పదగును. నిరంతరమును శ్రద్ధా సామ్యుభిలాషులు గానుండిన ఎద్వర్త చక్రవర్తిగారికి వైద్యకళాశాలలను వైద్యశాలలను యుత్తములగు స్మరణచిహ్నములు కాగలవుగాన నీ తీర్మానమును మిరందరంగీకరింతురని మొదలు" అని యుపపాదకులు నుడిచిరి. ఈ తీర్మానము పండిత అప్పారావు (పూనా) గారిచేతను కవిరాజు సతీశ చంద్రరాయ (వంగదేశము) గారి చేతను పండిత వి. రామయ్యగారి చేతను దొరపాదయ్యగారి చేతను (చెన్నపురి) అనువదించబడి సభవారీచే అమోదించబడినది.

### ఆయుర్వేద లోపాన్వేషణము

"చెన్నపురి వైద్యపరిషత్తువారు డాక్టరుకృష్ణస్వామయ్యగారిని బొంబాయి వైద్యపరిషత్తువారు డాక్టరు పోతు బాబుగారిని పరిషత్తులయందు తొలగించుటవలన తేలికవైద్యులు కవ్యావశేషముగ నొరవమును కలిగించిరి. ఆ డాక్టరులు ఆయుర్వేద ప్రతిపాదకులతో సంబంధము కలిగి

యొందుటయే మహాపరాధమున పరిషత్తులవారు శిక్షించుటచేసిరి ఇది యోగ్యమునని ఈ మహాసభ వారి కేకకర్త నుడువుచున్నారు. ఆరెండుపరిషత్తులవారు చేసినపను జార్జ్యములుగాన రెండురాష్ట్రములలోని సభాసమీతులగు గవర్నరులును పరిషత్తుల తీర్మానములను రద్దుపరచి దేశీయములగుయద్వవిధానములకు హానియును నిర దరణముగలుగకుండుటకు చేయవలసిన శాసనతీర్మానక కార్యనిర్వాహక విధులను చేసెదని ఈ మహాసభవారులయచున్నారు" అను తీర్మానమును కవిరాజు యోగీంద్రపాదసేను (కలకత్తా) గారు పాఠించిరి. ఆ డాక్టరుల నిరుత్తరీని ఆపరిషత్తులు తొలగించుటతో సంబంధించిన విషయములను వీరు సంకుచితముగ వివరించిరి. "చెన్నపురిలోని యొకనడికప్పంగవు డేర్పరచిన ఆయుర్వేద కమిషన్లులకు డాక్టరుకృష్ణస్వామయ్యగారు కార్యనిర్వాహకులుగా నుండెనని చెన్నపురి పరిషత్తువారు వారాయనను పరిషత్తువారి డాక్టరులతో తాత్కాలికముగ తొలగించిరి. ఆ వైద్యశాలలో ననుదినమున 2-3 వందల మంది చికిత్సనందుచున్నారు. అంత కన్న సుదూరము కార్య మింకేమిగలదో నేను గ్రహించజాలకున్నాను. అట్టి వైద్యశాలలో సంబంధము కలిగియుండినందులకే పరిషత్తువారు కృష్ణస్వామయ్యగారిని తొలగించిరి. డాక్టరు పోతుబాబుగారి గారు బొంబాయిలో చాలగౌరవముగల వయద్యులు. వీరు ఆయుర్వేద కళాశాలకు ప్రసిద్ధిపాలుగానున్నారు. ప్రసిద్ధిపాలు పడనిన వదలకున్న మియులను పరిషత్తువారిని తొలగించుట పరిషత్తువారు బాబూరాంగారికి తెలిపిరి. వీరుచేసిన మహాపాతకములెన్ని? ఆయుర్వేద కమిషన్లులతో సంబంధము కలిగియుండుట మహాపాతకముని వారులించి ఇట్లు కీర్తిించిరి. కాన శా డాక్టరుల కిరువురమున సానుభూతిని విన్నవించుట మనకు ముఖ్యవిధియై యున్నది ఈ రెండురాష్ట్రములలోని దొరతనమువారు ఆయుర్వేదముపట్ల వ్యతిరేకాభిప్రాయములగుట చాలసంతాపకరము. వంగరాష్ట్రమునందు మాత్రము (ఇంతవరకు) ప్రభుత్వమువారికిట్టి వ్యతిరేకభావమునుపడవకుండుట సంబోధకరము" అని యుపపాదకులు నుడిచిరి.

"ఈరెండు పరిషత్తులవారును ఆయుర్వేదమున (అంటరానివారిని) గాతలించి బ్రాహ్మణులు నిమ్మ జాతులను" చెప్పరానివారు." నీలుమయ నిగోరవరము చున్నారని ఎల్లవారును బ్రాహ్మణులను నిందించుచు నిమ్మ జాతులకభివృద్ధి నొందింపజూచుచున్నారు. అట్టితనభావము ఆయుర్వేదమున దొరతనము వారెట్లు చూచుచున్నారు. దొరతనమువారు తేలికవైద్యవిధానముల కభివృద్ధి నొందించక పోవుటయే గాక నితర్యాపాతకులు గూడ జరుగుచున్నది. పాశ్చాత్యవైద్యవిధానము నవలంబించిన వైద్యులు ఆయుర్వేదకమిషన్లులను తాకినను గూడ నవలంబించుచు దొరతనమువారు తలచుచున్నారు. ఆయుర్వేదకాశ్త్రము మంజికావాదమున పరిశీలనకుండగనే దానినొక జప్తుగొని రిమిషన్లు దూరముగ తరముచున్నారు." అని నుడిచి పండిత కృష్ణకాశ్త్రీక కేడీ (పూనా) గారి తీర్మానము ననుసరించిరి.

"దొరతనమువారిట్లు చేయుట మనకు మహాపరాధమై యొడి దీనివలన మనలను వారు నిరుదనుండి తేలిగిన వారు వదనియలని పండిత జళియాంకర లీలాధర (అనాచుదావాడు) గారు నుడిచిరి ఆచ వదిందిరి. ఏ. వి. ఎస్. రామకాశ్త్రీగారు (కీర్తిసర్కారులు) నురేంద్రమూర వాసగుప్తగారు (వంగదేశము) వి. సుబ్రహ్మణ్య కాశ్త్రీగారు (చెన్నపురి) కవిరాజు శచీంద్ర మోహనగుప్తగారు (కలకత్తా) పండిత. ఎస్. వి. రమణాచార్యులుగారు (కాకినాడ) పండిత. శూర్యప్రసాద వాజు శేయిగారు (లాహోరు) మరలగువారు గూడ నీ తీర్మానము ననుసరించిరి తీర్మానము సభవారీచే నామోదించబడినది.

కడవటి తీర్మానము పాదించబడుటకు ముందు అనగా 20 గంటల 15 నిమిషములప్పుడు పహారములకు సభవారీచేసినది. మరల 3-45 గంటలవరకు సమావేశము కాగానే సామవాయికచాయాపట మెత్తబడినది. 4-30 గంటలకు మరల కార్యక్రమ ముప్రకమింపబడినది.

కడవటి తీర్మాన మంగీకరింపబడినపిమ్మట చెన్నపురి ఆయుర్వేదప్రచారణకథా కార్యనిర్వాహకులలో శోకరగు దివానుబహదూరు ఎం. అదికారాయణయ్యగారి టిటుల నుపస్థ సేంచిరి.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు చాలకష్ట పడించుటచే నీ తీర్మానమును మనమీసభనుకోసమింగింపగలిగితిమి. వివిధవిషయములనుపర్చించి తీర్మానింపగలిగితిమి. ఆయుర్వేద

మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు  
స్వచ్ఛ కమిషన్ డిపార్టుమెంటు  
చుదరావం 20-12-15

} జి. సి. మొదల  
అధ్యక్షులు  
చుదరావం కార్పొరేషను

బుద్ధవాచిని

అంద్ర రాష్ట్ర సమస్య.

మనము ఈ రాజధానిలో ఆంధ్రోద్యమవిషయమునుబట్టి కేయమునుండిసంతకాలమును ఇతరప్రాంతములవారి యభిప్రాయములు తెలిసికొనుటకు వీలుండినదికాదు. బొంబయిలో జేసేయమహాసభజనుగనుండుటయు వానయాంధ్ర మహాసభోపసంఘమువారు రాష్ట్రసమన్వయ విమర్శింపవలసిన దని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడుకు సుత్తరము పంపుటయు కొంత యాందోళనను జేసెనుంతుటను గలిగించినది. మన రాజధానిలోని యభిప్రాయము లటుండు పంజాబు బొంబయిలలోని యొకటి రెండవ ప్రతికలు ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమవిషయమున వ్యతిరేకాభిప్రాయము లిచ్చునని యున్నది. పంజాబుప్రతికలు ఈ కింది రీతిని ప్రాయమున్నది.

“అంధులు తమకంటే సుమారును కార్యదర్శులును  
నకు దక్షిణ ఇండియాలోని ఇతర జాతులతో కలిసి పడుచుం  
డు చురదస్త్రులకు సామర్థ్యానికి కనుబరచుచున్నారను గాని  
ఇక్కటి యందోళనము మాత్రము చేకూరినను జాలోనించిన  
యెడల వివేకవంతము కాదనియు వెలుగులేయునదికూడననియు  
ననుకోనక తప్పదు. ఈ రాష్ట్రము అన్నిటిని తునకలగా  
జిల్లాగింది ఒక్కొక్క తునకనును చీపుకమీనునను నధికా  
రిగా నియమించుటలేవనదను నున విరోధభక్త్యులుచారిక అనుకూ  
లము కలిగించునీరితిని అంధులు ఇతరలతో కమానులకు మా  
ర్గములను పెదకరః నియండును.”

ఇందు వకాశ స్త్రీ

“ఆంధ్రమండల మాంధ్యులకు కావలసిన వారు వికరీ  
తాదర్శములు కలవారు. విపరీతాదర్శములు గలవారికి స్థితి  
గతులు సుష్టముగా తేటతెలుపు యింది. తుదకు పుల్కేకరా  
ప్రేమ కావలయునని ఆంధోకన బలపు ఆంధ్యులు అట్టి యు  
క్తియ మొఠ కన్యాయమునకు కాణియగునో నిచారించుకొని  
వారాకి ఆంధ్రమండల మేర్పడిన యెడల కార్యవిర్యాహాసన  
భతో గూడిన గతర్మకు పరిపాలన కను కన్యాయములు ఆనంద  
లము భరింపగలరా”

యని ప్రశ్న కేయుచున్నది. ఈపై అనువాద మాలనుబట్టి మన రాజధానిలో కొందరు ప్రారంభించిన ప్రతివాదమును ఇతర రాష్ట్రములలో ఇతరులు ప్రతిఫలించజేయు చున్నారనుట స్పష్టము. మూడు ముఖ్యంశములు గమనింపదగి యున్నవి. ఆంధ్ర రాష్ట్రోద్యమము జాతీయైకమత్యమును జెరచుననుట వాదమునందు మొదటి యంశము. రాష్ట్ర మేర్పడినను అది చీఫ్ కమిషనరు అధికారముననే యేర్పడునుగాన స్వాతంత్ర్య నిరోధక మనుట రెండవ యంశము. ప్రత్యేకరాష్ట్రము హెచ్చువ్యయమునకు కారణమగును తగినఫలము సమకూర దనుట మూడవయంశము. ఇందులో మొదటి యంశమునకు బునాది యిట్టి దనుట పై అనువాదములలో నొకదానియందు విశద మగుచున్నది. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకజాతి. వారు ఇతర దక్షిణ జాతులకంటె తక్కువసమర్థులు. ఇతరజాతుల ప్రాముఖ్యమునుజూచి తాము ప్రముఖులు కావలెనని పాటుపడు చున్నారు. ముఖ్యముగా క్రైస్తవోద్వేగవశేకరణ మీ యాందోళన కాధారము' అను చిత్రాభిప్రాయము విరివిగా వ్యాపిం

చియున్నందున నీ మొదటి యంతమునకు నొక కొంత బలము కలిగినది. ఆంధ్రోద్యమ సందర్భమున జాతీయాల తలపెట్టుట పెద్దపొర బాటు. చరిత్రలో ఏములకో యెచ్చటనో ఆంధ్రజాతి యొక్కటి యుండెనని పేర్కొనినంతమాత్రమున ఆజాతి సంతతికి జేసినవాడు ఆంధ్రమండలములలో నొక తెగవాగువాని దివింతమాత్రమున ఆంధ్రరాష్ట్ర పౌరులు కాదును మహమ్మదీయులును, ద్రావిడులును, దేశస్థులును తుదకు నియోగులును, రెడ్లును, అందరును నొక్కజాతికి జేసినవాడే యని ఎవ్వరును సాహించి చెప్పువా రుడనోపదు. దేశ భాగములనను న్యవహార భాషాకృత్యము వలనను లాభాలాభము లొక్కటిగా గల సర్వజనులును రాష్ట్ర మువలన యుంగీరించుచున్నప్పుడు ఆంధ్రులను ప్రత్యేకజాతిభావమును సృష్టించి ఇది యాజాతీయుక్క యాంగీరిన యనుట హాస్యాస్పదము కాకమానదు. ప్రత్యేక జాతిభావమునకు నడము లేనప్పుడు సమర్థతాననుభవతల తారతమ్య చర్చ వట్టిభ్రమజాతముగా కన్పించక పోదు. రాష్ట్ర ద్యోగములయొక ఆంగీరినకర్తలను ప్రేరేపించు చున్నదనుట సుదాపవాదమని ఈ యాంగీరినము కాంగ్రెసు సభాద్వారముల వరకును వచ్చియుండుటయే వ్యక్తపరచు చున్నది. నిజముగా రాష్ట్ర ద్యోగములలో నుత్తమ పదవుల నాసించవలసిన కారవనీయులు ప్రముఖులు మొదటమొదట నీయుద్యమమునకు విమర్శులై యుండుటయే మా వాదమునకు ప్రబల సహాయకారి. ఈ యుద్యమమునకు పూర్వపరిస్థితుల నాలోచించితిమేనియు నీ యుద్యమము సంపూర్ణముగా వేరగు నొక్కకారణమువలన జనించినదనుట తేల్లము కాగలదు. ఈ శతాబ్దాదిని ప్రారంభమయిన హైందవ సూత్రవోజ్జీవవ్యాకనముచే నాంధ్రమండలములలో కలిగిన మొదటిభలము భాషాభివ్రాసము. ఏనాడు 1905, 1906-వ సంవత్సరములలో మావనలగువారు దేశభాషా గ్రంథ సముదాయము లేక దేశము భాగుపడజాలదని తలచి ఆ వైపునకు ప్రథమ దృష్టులను మరల్చిరో ఆనాడే ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమ బీజములు నాటబడిన వని యెరుంగదగి యున్నది. నాడు ప్రారంభమయిన భాషాపరిశ్రమ, ఇప్పటికిని ఇంకను నెంతో కావలసి యున్నదనుట నిజమేయైనను, ఈ తొమ్మిది యేండ్లలో అక్రమీమాన భంగిని మహాత్వరితగమనమున పెరిగి పెద్దయే యేములకో దాగియుండిన తెలుగును హైందవ భూమిలోని ప్రవృద్ధి భాషలలో మొదటి స్థానిటి లోనికి దెచ్చినదనినది. ఈ ప్రవృద్ధికి పాలుపసుట లో నాంధ్రభూమి దేశములో దేశ భాష యంత యుపయోగకరమో గ్రహించినది. భాషాభిమానముండజాలని యధికారులవలన భాషకే కాక దేశాభివృద్ధి కంతయరిష్టము కలుగునో అదియు గుర్తింప గలిగినది. కావున పరిపాలనకు సైతము ఏకవ్యవహార భాషాప్రదేశము సహజ విభాగమును నుత్తమ తీర్మానమునకు వచ్చినది. ఈ యంతరంగిక మహాశక్తి నెరుగక ఇందలి యుత్కృష్టభారతజాతీయభక్తిని గురుతింపలేక ఆంధ్ర రాష్ట్రోద్యమముయొక్కబలము సృష్టియందలి స్వాభావికైక్యబంధములలో నుక్కిటి యగు దేశ భాషపై ఆధారపడి యున్నదనుటను మననము

చేయక ఆయుధ్యునును చేరుట జూచువారు  
విశ్వభంగ మొనర్చుచున్నారో ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమ  
కారకులు విశ్వభంగము నొనర్చుచున్నారో లోక  
ము విమర్శించుకొనునుగాక. చీఫ్ కమిషనరుగారి  
సమస్య వివరింతుము. మన మండలములు కను  
మొకండు గలవు జనసంఖ్య రహితము ఒక కోటి  
జేబ్బదిరెండులక్షలు. విస్తీర్ణము 58,017 చదరపు  
మైళ్లు. ఈ విస్తీర్ణమును ఈజనసంఖ్యయును గవర్నరు  
పాలితముగు బొంబయితో గాని లెప్టి నేటు గవర్నరు  
గాని పరిపాలనలోనుండు పంజాబు, సాక్షుక్త  
పరగణాలతో గాని పోల్చి చూచినయెడల నెంతో  
లాంతమ్యము కానవచ్చుట లేదు. తెలుగుమండల  
ములుపోను మద్రాసు రాజధానిలోని ఇతరమండల  
ములకును లెప్టి నేటు గవర్నరు పరిపాలన నిచ్చు  
టకు అభ్యంతరము ఉండనోపకు. లెప్టి నేటు  
గవర్నరుకు నిర్వాహక సంఘము లియ్యబడు  
నిక్కాలమున స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యములు  
రానున్నవని యుద్విభులూరు నిష్పట్టన లెప్టి నేటు  
గవర్నరును గవర్నరును నె తో భేద  
ముండజోదు. అట్టి పరిస్థితులలో ఈతక్షము నాలో  
చింతుక ఏల చీఫ్ కమిషనరు మాటను మానమ  
కాలికులు తలపెట్టనలెనో ఏల స్వాతంత్ర్యము లన్ని  
యును నె గిరి పోవునని యంగలార్చవలయునో  
మాకు గోచర మగుటలేదు. ప్రతివాడుల కడకుటి  
యభ్యంతరమును విమర్శించవలసి యున్నది.  
ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడునేని దాని కగు వ్యయము  
దుర్భరమగు ననుట యొకవాదము. ఈవాదము  
నిజముగా వాలోచించ దగినదియే కాని రాష్ట్ర  
వ్యవస్థక పక్షమును స్వీకరించినవారు ఇదివరకను  
రాష్ట్ర మెట్లు దుర్భరమగునో ఏవ వ్యయములు  
హెచ్చుగా కనునో వివరించి యుండలేదు. వివరిం  
చుటకు ప్రయత్నించినవారును గారు. ఆవిషయ  
మునునేను సంపూర్ణముగా లోచించుటకు మాకు  
ఎడము చాలదు సాక్షాత్కర్తదృష్టితో రెండు  
మాటలు చెప్పవలసి యున్నాము. ప్రత్యేకరాజ  
ధాని ఏర్పడినప్పుడు హెచ్చుగా కావలసినవచ్చునది  
ఒక్క గవర్నరుమొటువారి కార్యదర్శక శాఖయే  
నేటి విమన్యాబోర్డు అదృశ్యమగునేని ఆశాఖ  
యొక్క వ్యయములు పూడిపోగలవు. తక్కువగల  
వ్యయము కొంతయున్నను అది ప్రత్యేకరాష్ట్రము  
వలన కలుగు లాభమునకంటె భరింతుక తప్పదని  
ఆంధ్రరాష్ట్రపక్షపువాద ము యున్నది. దీనిని  
విమర్శించి నిజముగా నిందు లోపము యుండునెడల  
ఎదుటివారు చూపుచు లేని విషయ విస్పష్టతకు  
మార్గ మేర్పడగలను. అట్లు చేయక ఆర్థికసమస్య  
కలకు కల దనుచుండినయెడల నది యొకనాడము  
కాజాలదు. రానుండు దేశీయమహాసభలో ఆంధ్ర  
సమస్యను గురించి యాలోచించు బోవువారు  
దక్షిణమునుండి వచ్చినప్రతిభద్విని మాత్రముతో  
తనివినందక సర్వ విషయములను సదుద్దష్టితో  
నాలోచి తురుగాక యని నమ్ముచున్నాము. మన  
ప్రతినిధులను బొంబయి ప్రయాణము మూడుదిన  
ముల ముచ్చట యొనర్చుకొనక ఆంధ్రసమస్యను  
సరియైనరీతిని దేశమునకు బోధించుటకు నైనప్రయ  
త్నింతురు గాకయని విశ్వసించు చున్నాము. ఆపని  
కొంత యీసంవత్సరము జరుగునేని మనము నిరం  
తరము హృదయ పూర్వకముగా పాటుపడుదుమేని  
రాజోపు సంవత్సరముననో ముందుసంవత్సరముల  
నో మన సదుద్యమము దేశీయమహాసభ వారి యం  
గీకారము నందకతప్పదు. నడుములుబిగించి నడు  
చుటకంటె విజయమునకు వేరుమార్గము లేదు.

యుద్ధము.

కీటి యుద్ధవార్తలలో కొన్ని ముఖ్యవార్తలున్నవి. ఒక్కదాని నచసరించి దార్జనల్గు రంగపుకథకొంత వ్యక్తమగుచున్నది. మరి యొక్కటి కళ్ళిమ రంగపు కథను కొంత నిర్వచించుచున్నది. నువ్వు సముద్రాబాతము తీరమునను ఆకాశాకు ప్రాంతములను నుండిన మన బలములు బహుస్వల్ప నష్టముతో మరియొక రంగమునకు మార్చబడినవి. దక్షిణపు విచారనమాత్రము ఆ ప్రాంత సముద్రమునకు ద్వార రక్షకులవలె నుపచరించుటకు స్వల్ప బలములు సామీతములై యున్నవి. నావికాశక్తిమన వారిదియే యగుటచేత నీబలములకు శత్రుభయముండబోదు. ఇదివరకును రుష్యాస్థితిగతు లాకారితగా నున్నందున దార్జనల్గు మూలకముగా మన బలములు భేదించుకొని పోవుటకు వీలుపడినను వీలుకడకున్నను రుష్యావైపునుండి కొంతవరకు శత్రువు దృష్టిని మరల్చుటకును ప్రారంభింపబడిన దండయాత్రను సాధ్యమయినంతవరకు ఫలవంతము చేయుటకును మన సైన్యములు సర్వక్రమత్వమున చేయుచుండివి. ఇతర రంగములలో అవసరము లేనంత కాలము ఇట్టి ప్రయత్నము వ్యాయమమున దనుటకు సందియము లేదు. రుష్యాబలపడి శత్రువుతో సమాన బలము చూపగల్గినది. మేము నిన్నటిదినము నూచించిన రీతిని అత్యేనియాచూంటి నీగో రంగమును పళ్ళిమ రంగమును ప్రబల చలనము చూపుచున్నవి పారసీకరంగము కూడ నొక విధముగా క్రొత్త బలములను కోరుచున్నది యున్నది. ఒకవేళ టైగిసు నదిమీది రంగమును చలనవంతము కావచ్చును. ఇట్టి కరిసితు లేర్పడునప్పుడు సంవత్సరముల కొలది రాజకీయ కారణముల కొరకు పెట్టుకొని యుండిన రంగమునుండి సైన్యములను వెడలదీయుటలో బోపమేమియును లేదు. ఇంత మాత్రముచేత కలుగు నష్టమును నుండబోదు. ఇంకను ప్రబల తరమును ననుకూలతరమును నగు రంగమునకు మన బలములు హావబడిన వని నమ్మదగి యున్నది. ముందువార్త లీ విషయమును విశదపరచ దగియుండును. దార్జనల్గు సంగతితో గూడ కలిపి పడమటి రంగపు సంగతిని జదివితే మేని యుద్ధము మరి ల సంతకుల మయిన దనుట తేటతెల్లమగుచున్నది. ప్రసిద్ధుల ఫిరంగుల ధ్వని ప్రళయకాల ధ్వానమువలె విననగుచున్నదట గాని ఏమి జరుగుచున్నదో తెలియలేదట! రైల్వేలకు మాత్రము, అందులో జర్జనులరైల్వేలకు, ఎక్కవవది తగిలినదట! గాయపడినవారిని ప్రతినిమేషమును మోసికొనిపోవు బండ్లకు లెక్కలేదు. ఈవర్షన విసిగపడిన ఘోరకదనము గుండెల వియించుకొని జరుగుచున్న దని యెవరు నిర్ణయింపక యుండగలరు. ఇట్టియుద్ధందపుసోరు జరుగునప్పుడు పౌరులు వార్తలకై యాతురపడుట సహజము కావచ్చును కాని వీరి యాతురతకు నే కారణము కలదో ఆకారణము మూలకముగనే వార్తలు పచ్చుటయు కష్టమేయగుచున్నది. కావున నీసందర్భమున వ్యాయపక్షమగు మనపక్షమున విశ్వాసము పెంచుకొని శాంతిముగా నుండుమేని అచిరకాలముననే మనవీరులు దారుణ యుద్ధావని జూపిన మహా సాహసములను విన గలుగుదుము.

వలసకూలీలు.

మనదేశముండి కలసకూలీలనుబట్టి ఇక డెంచుకదర్తికి వారిని పొందుచేయుటచేత కలుగునపొరుగు అధికరైలికవస్తువులు లొంగియుటకు ఆపదధిని రద్దుపరచుటయే మార్గమని ఇటీవల మహాకేశుడుగంధిగారు ఉత్తరసింహుడు మాచనుకము స్మరింపగలరు. అంతేకాక ముంబైయా కాసన నిర్మాణకళలో ఇక డెంచుకదర్తిని రద్దుపరచ వలసినదని

యజ్ఞక్రమమునకును హద్దించి ప్రభువు గారు తగినపరీక్షను చేయ నియోగింపబడునూడ కొందరు భూపకముండకమ్మును. ఈపక్షముగా హద్దించి ప్రభువు గారు దయానుములై కొంతమూలము పరిచేసికొనుటకు నీటికంటి వార్తలలో నొకదాని కలవ గట్టిగా నూదితమగుచున్నది. ఇక డెంచుకదర్తి రద్దు చేయవలసినదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మహా ఇచ్చిగాగా యు ౧౯౧౫వరకు గారు అంగ రాజ్యాంగ సభలో పేరేగిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇక డెంచు కదర్తికిగల ఉభయ తరములను వివరించుచు అవసరములనుబట్టి నిర్ణయించుచు వర్తికాగమును కూచించుచు కనుట వాగినివారినయి నింకను ముఖ్యమంత్రి ముఖ్యమంత్రి ముఖ్యమంత్రి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిలోను ఇకలలోను సంప్రదించుకొనవలసిన యంతములుండుటచేతను తామే మునిగియుచు గా జెప్పుటకు వీలులేదని చెప్పిపక్షముగా ప్రభుత్వమునుబట్టి ఈప్రభుత్వ ప్రముఖులట్టి యే యండియా ప్రభుత్వమువారి యుత్తరముయొక్క పాక చూచుటకునున్నది. ముంబైయా కాసన నిర్మాణకళ గారు వారికాలోచించి వీరికాలోచించి ఇంకేమి ప్రభుత్వమువారి యాదా ర్శమున కాటంకము కలిగింపబడినచో మనము మహాకారము చేసినవారగుడమని యూహించవలసి యున్నాము.

మానగరపాలక సంఘము

నిన్న మానగరపాలక సంఘములో కొన్ని విషయములను చర్చించిరి. వారినివ్వుల పోలికనింప నక్కరలేదు. కాని నిన్నటిదినము కాన్పించిన యొక సమీక్షాంతము మాత్రము గమనింపవలసి యున్నది. ఇదివరకు సాంకేతిక కాదాము వ్యయపట్టికను సిద్ధపరచు భారముంతయును అధ్యక్షుడే వహించుచుండువాడు. ఈసంవత్సర మాత్రము అసెంబ్లీ తనకు సామకముటకు ముగ్గురు సభ్యులను సంఘముగా నేర్పరచిగొని నగర పాలకా ప్రజాప్రాతి నిధ్యము నొకరించి నిజముచేసికాదు. ఇదివరకు పదింపులు అజాగ్రత్తగా జేయుటకునే సంవత్సరపు వ్యయమెంతో హెచ్చుగా కనపించెడిది! మదక చేత నిలవ యుండు చుండెడిది! అట్టి చుండింపుల కలవ అట్టి నిలవకలవ సంవత్సరపు వ్యయములలో కొంతదండుగ వ్యయమగుటకు వీలుకలుగుననుటలో వింతలేదు. ఈ కారణములు ముఖ్యమంత్రియైన లెక్కలలోకి కలదున్నటును జేసి మదింపును చట్టపరచింది. విమర్శకుల రూపములు మిగిలివది. ఈ రూపములను క్రొత్తముగనుక దొడ్డికి బాట్టివుతలో నివ్వదీక్షలును మూలభవముగా వినియోగించ నిర్ణయించికాదు. ఇదియంతయు కొందరదగినవిషయము. అధ్యక్షునియొక్కయు సభ్యులయొక్కయు సామరస్యముచే మానగరపాలకసంఘము ఇదేరీతిని నిర్వహింపవలయును కట్టి తరుణము అనంతము లగును నాకలని కోరుచున్నాము.

హైందవ విద్యార్థి భృతులు.

హైందవ విద్యార్థి లాంగ్లములో విద్య నభ్యసించు నిమిత్తము కొన్ని కొన్ని నియమములతో మన ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థి భృతు లిచ్చుచున్నాడు. ఇదివరకు నీభృతులు 200 నవరముగా 150 నవరముగా నుండుచువచ్చెను. ఇయ్యది ముఖ్యముగా కేంద్రీద్రి ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయములలో విద్యార్థులకు చాలుచాడలేదు. అందువలన మన ప్రభుత్వము వారు ప్రాంతాధికారులతో కలసిచెందుకొని 200 నవరముల విద్యార్థులకు కలవాడ కేంద్రీద్రి ఆక్స్ ఫర్డ్లలో చదువునడ 250 నవరముగా నియ్యటకును 150 నవరముల భృతి రెండువందలవేసి ఆఫ్ఘానిస్తాన్ విశ్వవిద్యాలయములకు పోవునడల ఆఫ్ఘానిస్తాన్ 250 నవరముల భృతిగా కలించుటకును నేర్పరచియుండుట సంకల్ప పీకరము. ఈభృతులను గురించి అచిరకాలములోనే నిర్ణయముగా ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము ప్రకటింపగలరు! తేజశంతయు శ్రద్ధతో కాని యుండుననుటకు సంకేతములేదు.

నర్. శంకరునాయరుగారి మొదటికార్యము.

నర్. శంకరునాయరుగారు అఖిలభారతీయ విద్యా కాళాధికర్యమును చక్కగా ప్రారంభించిసాడు. ముఖ్యసిద్ధ ప్రకృతికాత్రుతేతయగు జి. సి. బోసుగారికి తరితోధనకార్యములలో సహాయమునొప్పినిమిత్రము క్రొత్తపదవి కృష్టింపి యిచ్చివారు. విమనంవత్సరము లీకదని యుండగలదు. అతని కిని అతనిసహోద్యోగులకును సంవత్సరమున కేదికేలగాగింటి నియమింపెనది. ఇరుకయైదువేల రూపాయలు కరితోధనా గారమునకు మంజూరైనది. కలకత్తాలో నొకతోటయొ దార్తి లింకులో నొకతోటయొ వృక్షజాతిని గురించిన కరితోధనల కునై బోసుగారి స్వాధీనము చేయబడెను. కలకత్తాలోని రాజధాని కళాకాలా కాస్త్రీకరణాస్థానమునూడ కా ద పయోగించుకొనవచ్చును. ప్రకృతికాత్రుతేతయగు కట్టి యంత క్రియమును కలిగించి మారినకర్మమును అతనితోడగూడ ఇండియాప్రభుత్వమువారును మనకు పంపియింప గదా!

స్థానిక వార్తలు

శ్రీ వసిద్ధాంత నుకూలసమాజము:—ఈనెల 25 క లేది మొదలు 27 క లేదివరకు కుంభావూహి కుసమాజ మువారి 10 క మహాసభ జరుగును. శ్రీలాక్ష్మి అంబలకన నవలారీ స్వామిగారు అధ్యక్షతన పనించెదరు.

బంగళాభాతమునందు ముబ్బుగాలి:—బంగళాభాతమునందు చెన్నపురి మొదలు తూర్పుకుడివరకు ముబ్బుగాలి యధికముగానుండునట్లు కలకత్తాలో రాజధాని పోస్టాఫీసునకద్దనుండి తెలియవచ్చినది.

క్రొత్తపదవి:—వ్యాయము క్రి. స్వేచ్ఛ గారు 6 మాస ముల నెలపురికాద పోయినంతవల్ల వారికి బడలుగారవైన యల్. జి. మారుగారు నిన్నటికోజున కనిలోడే వ్యాయ మూర్తి కూట్సు బ్రాటకు గారితో మాన్యుండి కేమల విచారణ జేసిరి

శ్రీపెంట్లూడు పర్యవేక్షకులు:—నేటి ఉదయము 7-20 Xell శ్రీ పెంట్లూడు పర్యవేక్షకులు ఆమె ముద్దకు బిడ్డలు హాజరయి పెగ్గి, సింకేత గార్లును శ్రీ పెంట్లూడు ప్రేమకవద్ద వచ్చిరి. శ్రీగన్నయగారును వారి ఎయిడికాన్పును ప్రేమనంద్రి కి వెల్లియండిరి.

శ్రీపుదుగోట మహారాజారాజగార్ల రాక:—శ్రీపుదుగోట మహారాజా రాజగార్లు వారిదవాను నేటి ఉదయము దక్షిణ ఇండియా బోటు మెయిలులో ఎగుబూరు ప్రేమను కద్ద వచ్చిరి. వారి గౌరవార్థము ఫిరంగులు కాల్పబడినవి. వారివస్తువు దియించిరిను వంటియు బనచేసి యున్నారు.

శ్రీ కొచ్చిమహారాజగారి రాక:—నేటి ఉదయము 8-29 Xell శ్రీ కొచ్చి మహారాజా గారు వారిదవాను జి. డబ్ల్యు భోను వి- సి- యన గారును స్వేచ్ఛ (మెయిలులో) ఇచ్చటికి వచ్చిరి. ఈపురవాగధులగు ననేక కొచ్చిదేశములను మేజిస్ట్రేటు జి- వారాయణ మిసనుగారును, బొచ్చిలి మహారాజాగారును, బోంబుడి రాజా గారును రాజాకేరేకర్మ గారును వింక అనేక ప్రజలును ప్రేమనంద్రి కు వెల్లియండిరి. శ్రీరాజాగారు వారి కోరికలేపు చచ్చటించిన తగు వాత్సవక్రీలు జి. రామచంద్ర అయ్యగారు వారి కొకపుల హాజరును జేసిరి. పిచ్చుట వారు బండిలో పెగ్గి గవర్నరు గారి బాడి గార్లుతో సంగంబాక్కులలో “మిలక్కు గార్డుస్” కు వెల్లి. వారి గౌరవింప నిమిత్తము 78-6 కట్టాటకటాలము ప్రేమనంద్రి కు వెల్లియండిరు.

ఒక కోమటి దొంగను బట్టుకొనుట:—కుల్లూరు బాపునెట్టి విజయనగరమునకు సమీపమున ఉండు నాలుగు కాపురములు. అతడు కొన్ని సంవత్సరములు గొప్ప కర్తవ్యులవద్ద గురుస్తాగా నుండి వ్యాపార నిర్వహణమును చక్కగా గ్రహించెను. అతడు పవడలికి నెంబయింది అప్పటి నుండి యతడు చెన్నపట్నం కలకత్తా యా మధ్యవనండు జిల్లాలో కర్షకుల తెలిగముల గొట్టియు, దొంగ హుండిలు ప్రాసీయు జూలను మోసపుచ్చుచుండెను. ఇటుండగా, కొన్ని రోజులకు యాపు ఇచ్చట ఒకరిపేర 800 రూ॥ తెలిగపు మణి మార్క కచ్చెను. తెలిగపు ఆఫీసుకు ముద్దాయి వెల్లి మణి మార్క కు కిందని చెప్పి యాగగా వారికి సమ్యక్ము కట్టించిన వాడు మణి మార్క కు ఇయ్యలేదు. పిచ్చుట నిరతు నెల్లూరికి వెల్లిపోయి సామ్య కంపెనీ ఆసామికి అయికి యాగమును బాదలికింపి తక్షణమే తంకు నెల్లూరికి వెలియవర చమని ఒక తెలిగము ఇచ్చెను. ఈ తెలిగము సామ్యకంపెనీ ఆసామికి పోయిచేనవచ్చును అతడు ఎరికిసామ్య కంపెనీ అతడును అచ్చటనే ఉండెను. పిచ్చుట అతడు ముద్దాయిని కట్టుకొని బోలికువారికి నొప్పగించమని కారతి పోట్టు మేట్టకును ఒక తెలిగమునుచ్చెను. ఆత్రకారమే అతనిని బట్టిగొనిరి. నేటిఉదయమున సి. వి. డి. ఇకస్పెక్టరు ఎ. యన్ బ్లాక్రకాకోం పిల్లగారు మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో ఆరణియిన కేసు జేసిరి. ముద్దాయికి 10 మేరకువైన నున్నది. మేజిస్ట్రేటు గారు ఈకేసును జనవరి 8 క లేవీవరకు నిలిపివెట్టియున్నారు.



# విరోధా మహా సంగ్రామము

## బ్రిటిషుదీవులలో అత్యధికమగు ఆయుధసామగ్రి

ఆంధ్ర బాల్ సల్వా సింధుకాళి ప్రాంతములందలి సేన లింకో ప్రదేశమునకు మార్చబడుట

గింనుదేశపుముట్ట:—ఆస్త్రియా, జర్మనుదేశములవారు సేనలను చేర్చుట

లాయుకు బార్జిగారు—పనివాండ్రిధికముగ కావలెనని కోరుట

ఇ. సెన్యెయిట్ల తీవ్రముగ ఫిరంగులు కాల్చబడుట—విమాన యుద్ధములు.

### ఇంగ్లండు

ఫిల్లిముర్రు లుగ్గెంబడి.

పాశునకేత గాకవద్ద నెలపుపుచ్చుకొనుట.

హ్యూరిను డిసెంబరు 20:—కేటి వర్షావృష్టము ఫిల్లి ముర్రును పోలిచి గాని ఎక్కి కట్టములలో పెక్కిదెండు పాతకట్టల గాని దప్పించి వారివద్ద నెలపుపుచ్చుకొనిరి. చాలమంది ఫ్యాక్షనుకు జయముగాక యని కేటావేమియ తమ కుంతోమమును కట్ట క్రవరతిరి కేటి గుడమును జరలగా బాధనగా "క్రియోసిగి" యన వికడము నిచ్చి ఫ్యాక్షి గారిని పట్టించిరి.

కాయన్న సభ.

ఆస్త్రియ ప్రకటనము.

లండను డిసెంబరు 20:—దప్పి గారి స్క్రిమ ప్రకారము బానిసలను తయారుచేయుట కష్టముగ నున్నది. మరియు నెన్నియో చిక్కు లున్నవి. కావున రేపు సంకతిసందర్భములు తెలియకెప్పు వక్రమై లేదని యంత్రీకరముగా రంగీకరించినట్లు ఆస్త్రియ గారు కామన్సువర్గలో తెలియజేసిరి. పార్లమెంటు మూసేయు లోపల సంకతి సందర్భములు నివేదింపబడును. ఎంతమంది సేనలలో బేరిడి, తత్సంబంధాధికారులు కేసు తెలియజేయుదురట. ఒక సంవత్సరమువరకును పార్లమెంటు యొక్క లోపల నిమిత్తములేకుండ, ఇప్పుడున్న వారే సభ్యులుగ నుండునట్లులోచింపబడిన విషయమై, కొందరు కొందరికి ఆభిప్రాయములు వేరుగనుటచే సంవత్సరమునకు బదులుగా ఇప్పుడున్న వారికి నెలవరకు పార్లమెంటు సభ్యులుగ నుండిన కాగుండుని ఆస్త్రియ గారు నూచింప గావీరికి ఒప్పుకొనిరి. ఈయభిప్రాయమునకు 28వ మార్తమే ప్రతిపాదముగ మాట్లాడిరి. 158 మంది యనకూలాభిప్రాయ మిచ్చిరి.

గ్లోబుల ప్రెస్ మిడియా.

జుపు ఉత్తమములు.

లండను డిసెంబరు 21:—గ్లోబుల ప్రెస్ మిడియా ఆస్త్రియ ప్రకటనకు తెచ్చిన దాబాలో న్యాయాధికారులు జుపుకు ఉత్తమమిచ్చినారు. గ్లోబుల ప్రెస్ ప్రాతినిధి నియంత్రము వర్తము లేదు. కేసువులలో కలసిమెలసి తిరుగుటకు ఆస్త్రియ ప్రెస్ దొరసారి దానిండుటకు మందీరమున కనలే వెళ్ళియుండ లేదని న్యాయవాది చెప్పకొనెను.

మంతుసామగ్రి.

లాండుబార్జి గారి ప్రకటనము.

లండను డిసెంబరు 20:—మంతుగుండు సామగ్రిలను కురించియు, తిత్కార్వనిర్వాహక కర్మమును కురించుటకు లాండుబార్జి గారు కామన్సువర్గలో నిట్లు తెలియజేసిరి. ఈయద్దములో ఫిరంగులు పరిఫిరంగులు యన్నులు యంత్రీకరణములను చాలబాధాకరముగ నున్నది. తగినంత యంత్రీకాదుగిరి మిత్రియందలి తయారుచేయబడుటచేత జర్మనీ హాకి విజయము కలుగుయనవచ్చినది. సప్రసూద్రీయమును ప్రియమతేలికానున్నది. కానిటులు నిపులు; యుద్ధభూమిలో లా తెక్కిలేన్న యున్నది. కేసువులలో కలసిమెలసి, కేసువులనుండి కామన్సువర్గమును, కూడగిరిని ఫిరంగులు యన్నులు యంత్రీకరణములను యెడల, అంతజగత్వ ముండెను. మేనెలలో మొదట మంతుసామగ్రి కట్టుకగనండెను. క్రియమును నిజమునకు 2 లక్షల 50 కేల ఫిరంగులంద్దము కామన్సువర్గము నుకము 2,500; 13,000, వరకు తయారుచేయును నున్నది. నిజమునకు ఇచ్చెకచ్చు కామన్సు నూటికి 16-వంతు మాత్రమే, కష్టముచేసిరి. ఇదియంతయు ఆస్త్రియ తీవ్రములు. ఇప్పుడప్పుడు కామన్సు న్యాయాధికారులు పూనుకొని పని చేయుచున్నార. మంతుగుండు కావలసిన సామానున్న

యని అంతయున్నది. నూటికి కిరంతులవరకు సరకులను తయారు చేసి ఇచ్చుచున్నారు. ఫ్యాక్టరీలలో బోలెడు మంతుసామగ్రి తయారుచున్నది. "కూలి వారికి" సంబంధించిన చిట్టముల తేవు. వారువారు సంతోషము పెట్టుకొన్న ఫ్యాక్టరీలలో కూడ కేసువులను తయారు చేయుచున్నారని చెబుచున్నారు. 4 నెలలు తయారుచేసిగొండ్లు పెట్టెలను ముద్దములలో వియోగపడి నవి దీనినిట్టియే ఎంతమంతుసామగ్రి కావలయునో తెలుచున్నది. పెట్టెలలో ఖర్చుపడినందులకు లాభాగా పెట్టెల తయారైనది ముమ్మందు వారమునకే తయారుకాగలవు.

పెద్దపెద్దఫిరంగు లనేకము కొద్దికొవలలో తయారుగు ను. కానకంటె ఇప్పుడయదురెట్లు వరఫిరంగులు చేయబడుచున్నవి. మనకు కావలసిన సమస్తమును నూతన సమర్థమునకు సిద్ధమునకు—మరి యెన్నియో యుద్ధోపకరణములు తయారుచున్నవి.

రమ్య ప్రాప్త మున్నును వారికి కావలసిన యెడల మనము పెద్ద పెద్ద ఫిరంగి గుండ్లను వక్రముచేతు గలిగియుండ నలయును. క్రొత్తఫ్యాక్టరీలలో పనిచేయుటకు 80 కేలమంది కార్మికులును 2 లక్షల మంది కూలీలును కావలసి యున్నారని ఇంగ్లండు 1916 లో మనకు విజయ ప్రాప్తికి తోడ్పడగలవు. పెట్టెలను నెలకొ బోలెడు మంతుసామగ్రిని ఇచ్చివేసితిమి. కాని, దానికి మూడురెట్లు ఖర్చుపెట్టెయెడల 20 రెట్లు ఫలితము కలుగవలసి యుండెను. 2 లక్షలమందికి బోలెడు కూలి యయ్యెదలయును నలువదికొవల యుద్ధపు ఖర్చు వీరికి మట్టును—ఇట్టి సందిగ్ధ స్థితిలో ఎంతోకాలము కని పెట్టుకొనియుండ వక్రమైతేకుండ, చాలమందిని పెట్టి పంచేసి చచ్చుకొనియుండు నెలమందు మంచిది.

### దక్షిణాఫ్రికా

డివెయ్ ప్రభుత్వము

విడుదల చేయుటకు

బానెనుబా డిసెంబరు 21:—రెవెన్యూ హామీకై కక్షించబడిన డివెయ్ ప్రభుత్వము 118 మంది ఖయిదీలు విడుదల చేయబడిరి. ఇంగ్లీషువారికిని దచ్చివారికిని స్నేహభావ మనవరకున, డివెయ్ గారిని సందర్శించిన కందర్బమున చెప్పిరి. భూకర్వత కలకలము యు మనుకొనరెను.

### ఫ్రాన్సు

ఫ్రాన్సు బెల్జియము రంగము.

ఆంగ్ల ప్రకటనము.

హ్యూరిను డిసెంబరు 20 — ఆంగ్ల సైనిక శిబిరమునుండి ఇట్లు ప్రకటించబడినది:—  
ఈభయకత్తులను బాధను ఇచ్చియు సమీకమున తీవ్రముగ ఫిరంగులయద్దము చేయుచున్నార. మల్లపదగ్గర కేసువులు బాంబులువేయుచు ముట్టించింపవచ్చును నేడువారిని మెరుకు గొట్టితిమి. నిన్న 44 సాయలు విమానములకు పోగుటను జరిగినది. కేసువుల విమానములు రెండు నేలగులిసినవి. మన విమానముకలి కతమిండుటలేదు.

పరానుకారి క్రికటను.

హ్యూరిను డిసెంబరు 21:—నిన్న రాత్రి పరానుకారి అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:—ఫిరంగుల యుద్ధ మంత కంతకు పాచ్చి పోవుచున్నది. లూను, గిన్నె వ్యాంధములందు ముఖ్యముగ 34 జరుగుచున్నది. నిన్ను రీయలు మధ్య నున్న గంతెనకు పరానుకారి ధ్వంసము చేసిరి. మంతులలో రణరంగమునకు కచ్చుచున్న జర్మను సైనికులను కూడా వెల్లొవెడలగ గొట్టితిమి ఇక్కడ రైలువేన కేసువులు రైగ యుగయోగించు కొనుచున్నార. దీనిని మేము ధ్వంసముచేసితిమి. ఆగ్లోనుల కొంత యుద్ధము జరిగినది. ఇక్కడి కేసువుల మంతుసామగ్రిని

కూడా పోల్చివేసితిమి. నెయింటు మిమెలుకు దగ్గరనున్న బానోర్లలి అడవిలోని కేసువుల కందకములను, మరఫిరంగులతో నిండియున్న ఒక దారుగ్గపామున పరాను ఫిరంగులు ధ్వంసము చేసిరి. మరొక పాము స్త్రీమనుమిత పరానుమిమానములు బాంబులను వేసిరి.

లహ్యుండెయెన ఫిరంగులయద్దము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ డిసెంబరు 21:—ఇప్పిగు తెలువనండి తిరిగి బ్రహ్మాండమైన ఫిరంగులధ్వని వివరముచున్నది. రణరంగమునండి వాక్రమియాలేత కాని, దెబ్బలుతిగిన జర్మను సైనికులను తీసికొనిపోవుటకై ధూర్జింకను రైగుచ్చుచున్నది; పోవుచున్నది. వీరికి ఎడతెరపి లేకుండనున్నది.

### రమ్య

రమ్య సేనలు

సేనానిని రాజుగారు అభినందించుట

పీటరు గ్రామ డిసెంబరు 21:—రమ్యకాకి ఉత్తరపు సేనానియను జమలకు రిస్సె గారు అన్యస్తముగ నుండుటచే, ఆపని మరయొకరికిచ్చిరి. పీటరు గ్రామను కక్షించి వారు సేన తీసివెందునకై వారు గారు వీరినిభింపించిరి.

### బల్గేరియా

బల్గేరియా సేనలు మ్యురానోకుబోవు ముండుట.  
లండను డిసెంబరు 2:—బల్గేరియా సేనలు ఎల్బా స్పెను చేరినవియు, అటునండి దుర్గరాతోట పోవుచున్నవియును పెటిట్ జర్మను ఎడెప్పులెఖాకి తెలియరచ్చెను.

### అమెరికా.

అమెరికాలో కుట్రలు.

లండను డిసెంబరు 21:—అమెరికాయం దొనర్చబడిన కట్టలన్నీ యు న్యాయసమర్థముకావనియు, జర్మనీవారికా కట్టలలో ప్రసక్తిలేదనియు, అట్టికట్టలదారు జర్మనీ కేక్రగో పాలనయు, జర్మనీలోని ఉద్యోగులుచెప్పిరి. తెలిసినదేఖ కడు న్యాయాత్మక ప్రయ్యుప్రతికట తెలియజేయెను.

### ఇటలీ

రావెల్టో రివ నగరములు.

లండను డిసెంబరు 21:—ఈ రెండు నగరములు విడిచి పెట్టబడినవి, ఆస్త్రియమును సహాయ మొకర్చులేకుండ చేయబడినవి. కుట్రలముల కేసుమార్గములు ఇటలీవారి వశమున నున్నవి. రావెల్టోవద్ద ఆస్త్రియము ఒక పెద్ద ఫిరంగిని నెలకొల్పిరి. దీని పడగొట్టుటకై ఇటలీయులు 15 బాగుల గాల్పిరి. కనునె వరసారి ఆ ఫిరంగి మంట గలిసెను నై అంతములు విడిచు నెట్లాంజెలు ప్రతిక వలన తెలియరగును.

### ఫిన్లీ

అధికారులకునచ్చిన యుద్ధ వార్తలు.  
డల్లీ డిసెంబరు 21:—రాజ ప్రతినిధి కీర్తించుదగ్ధ వార్త వచ్చినది:—

ఆంగ్లయు సైనికాధికారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు. ఇంగ్లీషుకు ఈకాన్యభాగమునందలి కందకములమీద దిట్టముగ విషవాయువులను వదిలి కేసువులు తీసిగొనుగ ఫిరంగులను వేసిరి. ఏవో ఒకటి రెండు స్థలములలో దప్పు తక్కిన వోట్ల కామ మన కందకములదగ్గరకు రాకుండగ్గి వేర్వేరుచేసితిమి. మనము ఫిరంగులను వేసి వారిని కందకములనుండి కడలకుండ చేపితిమి. మన సైనికపంక్తి చెక్కుచెదరలేదు. మనము విష వాయువులకు చేసికొన్నకామము జయప్రదమైనది ఆర్మంట్రీ మకు తూగ్గభాగమున మన కందకములవద్ద కేసువులు రెండు గనులను పోల్చిరి. కాని దానిలో వారిని తొరకుండజేసితిమి.

తీవ్రముగ ఫిరంగుల యద్దము జరుగుచున్నదని పరాను వారు తెలుపుచున్నారు. పరాను సైనికపంక్తులను కేసువులమా నములు ముట్టించినవి. పరానువారును రెండుసాయలు జర్మను సైనికపంక్తులను ముట్టించిరి.

మాంట్రీగోగో కేసువులను తరుముచున్నా మని, ఆస్త్రియావారు తెలియజేయుచున్నా:

జర్మను సైనికులమీద రమ్యవారు ఫిరంగులను వేయుచున్నాడు.

గ్రామికు సహకర్యముతో సలుమేరైన తమ కూగిగుర దీగిమకును, లాబ్బుదోపడెదను నుంచింట్లు జర్మనీవారు తెలియ జేయుచున్నారు. బెల్జియము తీరమున పరానువారి టార్పిడో వడన జర్మను సీడ్లెలు క్రిందకు పడగొట్టిరి.



# చెన్న పురి కార్పొరేషను

## సాధారణపత్ర

నిన్న పాఠశాలలను 5.15 నిమిషములకు విరమము చేసి దినములో కార్పొరేషనువారి సాధారణపత్ర యొక్క జే. సి. మొలసిగారి గూజుమాస్వరూపంద బోగినది.

## క్రొత్త యోగములు

కట్టణమున కవలల మునుగునీటివలన సాగుచేయబడు పొలములదానిని నేర్పాటు చేయుట కాలోచించబడినది, కార్పొరేషను ప్రారంభముగుటకు పూర్వము అధ్యక్షులునుండి, ఇతరులను పొలమునకు మూడు మైళ్లలో ఖాళీపల మున్నది. ఇక్కడ నోకేటాయలమున్నది. దీని సమీపముననే పొల మేర్పాటుచేయబడుచు చెప్పిన ప్రారంభించుచున్నాము. యువగా, కార్పొరేషను తన యంగీకారమిచ్చెను.

## ఆయత్తయము

సంస్కృత ఆయత్తయముక్రమము గురించి, బీసెసి లో విచారణజరుగునది అధ్యక్షులు చెప్పిరి. ఈ సంవత్సరములో వింతభగ్న చేయుచు ఆ సంవత్సరములో వింతభగ్న చేయుచు అది ముందు అంతిమముగాని తిరాగి తట్టివత్తును అది కొనినంతగానుండ ఏమోయకటిరెండువలచేయుచి, కొద్దిగ నే ఖర్చుపెట్టుట వాచామైకోముని ఈయేదాయాచారమునతినీ జేసి ఎంతవలచేయుటకు సాధ్యమో అంతవరకు ఖర్చుచెల్పు చేయబడినది ఇందువలన రిలక్షు రూపాయలు మిగులుచున్నది. ఈసంఖ్యను కట్టణమునకవల నేర్పాటుచేయుపొలమునకు వియోగించబడును. ఇందు వలన దొరకవలసినవద్దకు వల్ల అప్పుచెయ్యకో కట్టాకేను ఆయత్తయములకు సంబంధించినవత్త జవరితో మిగులును. మార్చి నెల నభ్యంత విచారించి అంగీకరింపబడును.

ఆయత్తయపత్రమున రియాయచేయుటలో కమిషనరులను సంబంధించియుండకే అధ్యక్షులకు జే. రంగారావుల వారు కృతజ్ఞతను తెలిపి ఈ రిలక్షురూపాయలలోను కార్పొరేషను పనులు చేయుచు తెలియు వాగున్నది నుడిచి

కావలసినవలన మూలము దీనిని మిగులులేదనియు రిలక్షు మిగిలినందుకు తనకంతయు తప్పికిరదుగ నున్నదని ఏ. సి. పార్థసారథి వాడుకగా గదిరి.

విల్లవలను తెట్టరలసిన రిలక్షు రూపాయలను కార్పొరేషనులకై వియోగించుటిదివరకు యెరుగననియు అధ్యయము బిలక్షురూపాయలను అనాకోగ్య ప్రదేశములను బాగుచేయుటకుని విధులలో దీక్షమును తెట్టించుటకుని వియోగించవలయుననియు జే. ఏ. పలేగోగారు చెప్పిరి.

ఆయత్తయక్రమమున రియాయచేయుటలో అధ్యక్షులు కమిషనరులను సంబంధించుటయొక్క సమాధిపముగ నున్నదనియు ముం॥ కూడ నీకద్దరిని యనబించించవలయుననియు, రావు బహద్రులు తాగరాయనెట్టిగారు తెలియజేసిరి.

## ఇండ్లపాతలు

ఇండ్లపాతల పోటీ కమిటీలో దాక్టరు ఎ. రామారావుగారిని సభ్యులుగా జేర్చుకొనవలసినదని మూలముగా, సభ్యుల నెవరిని కార్పొరేషనువారు నియమించువారని తెలిపిరి. దానిమీద కమిటీవారి కార్పొరేషనునుజురించి, రామారావుగారిని కనుగొనవలసినదని నిర్ణయించబడినది.

## బార్లిటవునుగూర్చి దీక్షములు

బార్లిటవునులో కొన్నిచోట్ల విద్యుద్దీక్షములు అన్నది. కొన్నిచోట్లలేవు 4,5,6,7,8,9, దీనివలన, దీక్షముల యేర్పాటులను చేయుటకుగాను 1916-17 సం॥ను ఆయత్తయక్రమములో 890,000 రూపాయలను అప్పుచెయ్యకొను వలన ఇంగ్లీషువలసినదని ఇంజనీరు కనంబున 20 శేష (కానెనె, దానిమీద స్టాండింగు కమిటీ వారు ఆయత్తయక్రమములో కొను వివరమున ముం॥ పరిశ్రేయము మూడినవచ్చుననియు, ఇంజనీరు కూడించిన విధానమునంగీకరించవలయుననియు, స్టాండింగు కమిటీవారు సిఫార్సుచేసిరి. ఏ సిఫార్సును అంగీకరించవలసినదని ఇతరులు నూడించిరి.

కట్టణములో విద్యుచ్ఛక్తిని ఒకచోట నిలువచెట్టి అక్కడనుండి గొట్టములవ్వరా కృతీకధికి పంపించి, దీక్షములను పెట్టుటకుంట్లే ఆయాప్రదేశములకు విద్యుచ్ఛక్తిని నిలువజేసి అక్కడనుండి సులభతరముగ గొట్టములవ్వరా వారి దీక్షములను తెలిగించుటవలన 12000 రూపాయలు ఖర్చుగర్చినదని అధ్యక్షులు ప్రాజెక్షన్ కలకరచిరి. సామగ్రిలేకపోవుట వలన విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీవారు చేయుచున్న పనులు చేయించుకొనుచున్నా

రుగాన, ఇక్కడను యేర్పాటులవలననే దీక్షములను తెలిగించుటకు నూడించబడినది. ఇంకొకరై ఒకలక్ష రూపాయలు మంజూరు చేయబడినది.

కార్పొరేషనువారి యేర్పాటులు తన సొంత ఖర్చుల మీద, నెరవేర్చుకొను చేయు సభికారము ముగిసినదనియు, కార్పొరేషనువారి సొంతములను మూలమున, విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీవారికి అనుకూలముగ కార్పొరేషనువారు చేయుచుండెదనియు, ఎవరైన దీక్షములు ఏర్పాటులు చేయదని కోరెనవో విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీవారిచే చేయించవలసినదనియు, వాయుకగాను చెప్పిరి.

ఈనాటి కొంత వర్ష జరిగినది. విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీ వారు యేర్పాటులు చేయుటలో విధుల దీక్షముల వివరము ఇంజనీరు చెప్పినవారిని అంగీకరించవలసిన దనియు, సామగ్రి అప్పుచేయు వివరములకు ప్రత్యేకముగ యోచించవలసినదనియు, రంగారావులుగారు సగతణ నవసాదించి దీనిని అంగీకరించినందులకు, దీక్ష జున్ను పిగులలో కార్పొరేషను వారును, ధనవంతులుండు పిగులలో కంపెనీవారు నీయేర్పాటులు చేయవలసి యుండుననియు తెలిపి చెప్పిరి.

ఈసవరణను వాయుకగాను బలపరచిరి. దీనికి కృతిరేకముగ పార్థసారథి వాడుకగాను మాట్లాడుచు, బ్రిటిష్ మున్నగు ప్రత్యేకములలో కూడ, కార్పొరేషనువారు, దీక్షముల యేర్పాటులు చేయదని ముం॥ ను చెప్పిరి.

రంగారావులుగారు తెప్పిన సవరణ మొంతయు ఆచరణముగ నున్నదని, అగ్రానవాధిరతి చెప్పెను.

రంగారావులుగారు సవరణమునకు సభ్యుల అంగీకరించిరి. ఎవ్వరైన ప్రత్యేకములను మునుకావలసినది తప్పిచేయు అధికారిగ నుండునంత వరకుండు ఇవరకెయ్యచున్న 80 కాక ఎవ్వరైనగారికి నెలకు 80 రూపాయల వరకు నియమించునని స్టాండింగు కమిటీ వారు చేసిన సిఫార్సుకు సభికారంగీకరించిరి.

## బార్లిటవునుగూర్చి చెల్ల

బార్లిటవునులో చెల్ల, తుట్టును వ్యాపరపాడి తరచేరి తీసికొనిపోయి రిలక్షుపెట్టుటగాను, కొంతభలమును సంపాదించి దానిని కావలసిన యేర్పాటులను చేయుటకు ఇంజనీరు జేసిన 15000 రూపాయలనుగలవును అంగీకరింపవలయునని స్టాండింగు కమిటీవారు సిఫార్సుచేసిరి. దీనిని సభ్యుల గీకరించవలసినదని నూడించిరి. ఇట్టియేర్పాటులులేనవో, ఈసలమునకు మునిసిపలు బంధుతుట్టును జేసికొనినట్టి తుట్టు అక్కడకారపాడి నల్ల పిగులలోకెక్కి చెల్లనట్టిదని ప్రాధమికవలయును. 8,200 రూపాయలను విద్యుచ్ఛక్తి అను గొట్టుపిధివద్ద దిపోవకట్టించవలెననెట్టిగాను. కానికొంతకాడిగినిపలములో కట్టుటకు ప్రతిబంధము బంధించు గలదెట్లు.

కార్పొరేషను మోడలు స్కూలుకు దిపోవకట్టు ప్రత్యేకము సమీక్షమున నుండుటచేత, వ్యాపరపాడిలో కట్టుటచేదని వాయుకగా రాజేపించిరి.

జి. వారాయణస్వామి నెట్టిగారు ఇట్లెమాడేసిందిరి. కమిషను లాపాంతములకు చెల్లి మంజిరెడ్డును నిర్ణయించుటకు వ్యతిరేకి నియమించినదని ఆయత్తయ గారిని.

దీనిని ఇంజనీరు కేర్ల యింటియందలసినదనియు దానినో, తేక మునుక సలమునో నిర్ణయించ వచ్చుననియు చెప్పిరి. నెలకు గారెండు పార్థసారథి వాడుకగాను కృతీరేకముగ మాటలాడిరి. దీనిని సభ్యుల యంగీకారమునకు నెట్టి వత్తుడు 9 ను గవకూముగను, 4 నురు కృతిరేకముగను, 6 నురు రేకముగను నుండి సభ్యుల తీవ్రములను అంగీకరించిరి.

## సిఫార్సుపూర్వ ప్రదర్శనము

క్రొత్తమున నెలవులలో సిఫార్సుపూర్వము జరుగువరకు రూపమునకు 500 రూపాయలను కార్పొరేషను వారి యధికారమున వివరము. దీని వివరము మిగిలినవలన యంగీకారమును పొందవలసినదని జే. సి. జే. వారాయణవారి లోక తీర్మానము నువదామిచ్చెను. రెండు కారణములవలన కార్పొరేషను వారు దీక్ష పాపాత్యము చేయవలసి యుండును. ఆ లోకమునకు సలబంధించెను. మూడి యిండ్లు మున్ను జనని ప్రదర్శించుటకు మున్ను ఈ వివరములలో కార్పొరేషనువారు ప్రత్యేకము ప్రదర్శనకొనవలెను. ప్రదర్శనము వలన రావోవు లాభమును, యధ్యధికి కెప్పి చేయుటను. ఇంక వలన ప్రదర్శనమునకు ధనవహిత్యము చేయుట గునగా, ముద్దనిధి కెట్టుటయే వారి చేయదడు పొంబయి కలకత్తాలలోని కార్పొరేషను యధ్యధికి పాపాత్యముచేసినది. చెన్న పురి కార్పొరేషనువారు కూడ నట్లు చేయుట సమంజసమని, ముం॥ ను చెప్పిరి.

కార్పొరేషను వారి రిండుగప్పులలో పాపాత్యము చేయవచ్చునని అగ్రానవాధిరతి చెప్పెను.

నల్లెంకొంగారిండుకు కృతిరేకముగ మాట్లాడుచు ప్రదర్శనను లాభిరేకముగ నుండునని చేయుచున్నారనియు, దీక్షలను బోలెడు డబ్బు వచ్చునని వారతముగా రనుకొనుచున్నారనియు ఏ 2 శో, 15 వందల వివరముని గర్వమునూడు

స్టాండింగు కమిటీవారి అనుగూ యామిలు చేయవలసినది తెలిపినదియు, దీక్షలను కావలసినదిగాను దాని యభిప్రాయముగాని నిర్ణయించుటకు వీలులేదనియు, చెప్పిరి.

జి. వారాయణస్వామి నెట్టి. పార్థసారథి వాడుకగాను గార్లు తీర్మానమునకు కృతిరేకముగ నుండిరి.

ముం॥ మునిసిపాలిటీలకు కావలసిన అప్పు గొరతుల కట్టనుండు ఒక శతకోశమున, బోలెడువడ్డీ పోయిలెననియు, ప్రస్తుతము రిలక్షు మిగులుట చాల లాభకరముగ నున్నదనియు, చాలకాలమువరకు సరిపోయేలాగున పొదుపుగ వాడుకోవలయుననియు; వాయుకగాను చెప్పిరి.

ప్రదర్శనమునకు ప్రస రేవోవిధమున పాపాత్యము చేయుచున్నది. కావున కార్పొరేషనువారు పాపాత్యము చేయవలసినవలనను లేదని రంగారావులుగారుని. ఈవివరమును సభ్యులమోడించలేదు.

# మద్రాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు

1904-న సంవత్సరపు చెన్న పురి మున్సిపలు శాసనము 240-తెన్న పురి శాసనము ఈనెల 22 వ తేదీనుండి ఈక్రింద వివరింపబడిన విధులలో మునిసిపలి కాలువలు మరమ్మత్తు చేయబడును. కాన ఆతేరి మొదలు తొగి తెలుపబడువరకు ఆ విధులలో బడ్లు తిరుగ కూడను.

## బార్లిటవును

ఆదియన్న మేస్త్రీ వీధికిని ఆచలూరు ముత్తి ముదలి వీధికిని నడుమనున్న అత్తును గోనెలవీధి పెంబు మేవియరు వీధికిని అమ్మయగోనెల వీధికిని నడుమనుండు సదయన్న మేస్త్రీ వీధి. పెంబువర చేర్చి వీధికిని అన్నాపిల్ల వీధికిని నడుమనున్న టంకసాలవీధి. పెంబువర చేర్చి వీధికిని అమ్మయగోనెల వీధికిని నడుమనున్న వైద్యనాథముదలి వీధి. అమ్మయగోనెల వీధికిని కుప్పియరువీధికిని నడుమనున్న కృష్ణప్పనా మకు అగ్రహారమువీధి. అమ్మయగోనెల వీధికిని తాడము త్తిమప్పనవీధికిని నడుమనున్న వామిసిల్లారి గోనె వీధి. ముల వ్యాజ్యముదలి వీధి. అమ్మయగోనెల వీధికిని తాడము త్తిమప్పనవీధికిని నడుమనున్న గోపించప్పనాయకము వీధి. గోవిందప్పనా మకు వీధికిని అచలూరు వీధికిని నడుమనున్న వామిసిల్లారి మున్ను వీధి. గోవిందప్పనా మకు వీధికిని ముల వ్యాజ్యము ముదలి వీధికిని నడుమనున్న పెంబువర వీధికిని నడుమనున్న గారెయవీధి. అమ్మయగోనెల వీధికిని అన్నాపిల్ల వీధికిని నడుమనున్న ముల్లనాపొంబు వీధి. అమ్మయగోనెల వీధికిని తిరువల్లివీధికిని నడుమనున్న నెంబులియరు వీధి. తిరువల్లివీధికిని అన్నాపిల్లవీధికిని నడుమనున్న ఏనా యకమేస్త్రీ వీధి. ముల్లనాపొంబు వీధికిని టంకసాలవీధికిని నడుమనున్న తిరు వీధి. పోఫమ్మ బోద్వేకురు వొడి శెట్టి వీధికిని నడుమనున్న గోమ్మవీధి. పోఫమ్మ బోద్వేకురు ఆర్మియను వీధికిని నడుమనున్న ఎంబులూ శెట్టి వీధి. పోఫమ్మ బోద్వేకురు ఆర్మియను వీధికిని నడుమనున్న య తేనకల్లముత్తు వీధి. ఏనాబజారు గోమ్మకురు ముమ్మరు నల్లముత్తు శెట్టి వీధికిని నడుమనున్న అగ్గిరేయను వీధి. పోఫమ్మ బోద్వేకురు ఆర్మియను వీధికిని నడుమనున్న మెక్లియారువీధి.

మునిసిపల్ ఆఫీసు } జే. సి. మొలసిపే  
చెన్నపట్టణమున దిపోయెముంబు } అధ్యక్షులు  
మద్రాసు జి-12-15 } మద్రాసు కార్పొరేషను

1. పెసిడెంటు.

# THE GREAT WAR.

## Prodigious output of Munitions in Britain.

### MR. LLOYD GEORGE WANTS MORE WORKERS.

### Austro-German Concentration to Invade Greece.

### ANZAC AND SULAV BAY TROOPS TRANSFERRED TO NEW SPHERE.

### HEAVY BOMBARDMENT OF YPRES; AEROPLANE FIGHTS.

[Reuter's Agency.]

#### Great Britain.

##### British Troops in Dardanelles Transferred to New Sphere.

LONDON, December 21.

The War Office announces that all troops at Suvla Bay and in the Anzac Zone with their guns and stores have been successfully transferred with insignificant casualties to another sphere of operations.

##### Mrs. Asquith Granted Injunction.

LONDON, December 21.

The King's Bench to-day granted Mrs. Asquith injunction against the "Globe". Counsel said that there was not a shadow of truth in the statements and affirmed that Mrs. Asquith had never been to Donnington Hall and had no communication with any of the inmates.

##### German Red Cross Prisoners in England.

LONDON, December 21.

The "Telegraph's" London correspondent reporting on Dorchester prisoners camp says that it was recently arranged to return Red Cross prisoners and they refused and had to be compelled to start. — (C. & M. G. Cable.)

##### Prolongation of Parliament A Compromise Adopted.

LONDON, December 21.

Mr. Asquith also announced that, owing to strong views held in different parts of the House on the prolongation of the life of Parliament, he would suggest a compromise of eight months instead of one year. The compromise was adopted by 158 votes to 23.

##### Recruitment.

##### Mr. Asquith's Statement Postponed.

LONDON, December 21.

In the House of Commons Mr. Asquith stated that, in consequence of the complexity of the task and the enormous difficulty of classifying and tabulating figures under the Derby scheme, the Cabinet was unanimously of opinion that there should be no considered statement to-morrow. The Premier hoped, however, to make a statement before adjournment.

It is understood that the recruiting authorities will submit the general result to day.

##### Ministry of Munitions.

##### Mr. Lloyd George's Statement.

LONDON, December 21.

In the House of Commons Mr. Lloyd George made a statement on the Ministry of Munitions. He dwells on the enormously important part machinery had played in this war. The German successes were due to the tardiness of the Allies in developing their mechanical resources, though Great Britain's command of the sea showed, besides the excellence of the sailors, overwhelming superiority in sea machinery. Another aspect was that machinery spared men in both attack and defence. Mr. Lloyd George mentioned the shortage in the month of May, when the Germans had a quarter of a million shells daily, mostly high explosives, while Great Britain was producing only 2,500 and 13,000 shrapnel shells. The deliveries amounted to only sixteen per cent of the promises, but to-day prominent businessmen were running departments, and everything had been speeded up, and great quantities of raw materials secured for the Allies. The deliveries were eighty per cent of largely increased promises. The Minister of Munitions described the munition areas and the work of the local boards, and emphasised that the national factories were a conspicuous success, vastly increasing its output, minimising labour difficulties and checking prices. He also referred to the splendid patriotic work of private firms. He spoke of the tremendous expenditure of shells in September in a battle lasting weeks as the result of four months husbanding. The expenditure was replaced in a month and soon would be replaceable in a week.

Mr. Lloyd George foreshadowed the output of many guns of the largest size and declared that machine-guns had increased fivefold since June. He declared that all requirements would be well in sight in the new year. He detailed the immense manufacture of grenades, catapults, spring-guns, helmets and mortars.

Mr. Lloyd George said that Britain also ought to be able to supply high explosives to needy allies. He predicted important economies in contracts, &c. and in developing home resources. He wanted eighty thousand skilled workers and two hundred thousand unskilled men for the new factories. These things would enable us to make the 1916 campaign a success. The expenditure of munitions in September was prodigious, but three times the quantity would have been achieved twenty times the result. He pointed out that two hundred millions would buy a vast amount, and that was forty days' cost of the war, but at a crucial moment the war might be won by it in forty days instead of lingering for four hundred.

Mr. Lloyd George said that a vivid example of the winning power of munitions was given in the battle of Loos. Everything had been destroyed except one machine-gun emplacement, in front of which lay hundreds of gallant men. Hence the money spared in munitions had been split in blood. The way to victory was for shells to crash through everything, shattering every machine gun and every yard of barbed wire. We cannot turn out too much. Such ideas will not have entered the minds of workmen, capitalists and tax payers until we are able to crash a way to victory. If risks had to be taken, let them be risks to the pockets of tax-payers, not to the lives of men. Proper economy was to reduce, not the output, but the cost. Everything depended on the next few months.

The decisions of the last Allied Conference would affect the whole conduct of the war, but the carrying out of them rested on the workmen. He appealed to their patriotism. The chances of victory were still with us. Our best chance remained. We had accomplished our task at sea to the last letter. We had an overwhelming superiority in raw materials of war. We had ready access to the neutrals, and we had a better cause, but this was the moment for intense preparation, the moment for putting our whole energies at home into preparing for the blow we had to strike abroad.

Mr. Thomas, on behalf of the labour party, gave an assurance that workers would respond to Mr. Lloyd George's appeal for additional labour.

#### France.

##### Latest French Bulletin.

LONDON, December 21.

PARIS. — Last night's communique spoke of ever-growing artillery activity. Violent duels occurred in Artios particularly in the region of Loos and Givenchy. The French artillery demolished the bridge between Soissons and Rheims. The French in Champagne dispersed the enemy marching force and smashed the Railway much used by the enemy. The same activity occurred in Agonne where the French exploded the munitions Depot. The French fire wrecked the German trenches in Hanorgelle Wood near St. Mihiel and also destroyed the blockhouse bristling with machineguns. The French Airsquadron effectively bombarded the station at Mulhausen.

##### Thundering of Guns.

In the Direction of Ypres.

LONDON, December 21.

AMSTERDAM. — Again there is a great thundering of guns in the direction of Ypres. No news obtainable from the front, but there is still greater activity on the Railways especially with German Hospital Trains.

##### Sir John French.

##### Farewell Visit to French President.

Ovation from Hugo Crowd.

LONDON, December 21.

PARIS. — Field-Marshal Sir John French took farewell of President Poincare at the Elysee this afternoon and was given an ovation, a huge crowd shouting "Vive French! Vive l'Angleterre! Vive Le Roi!" General Joffre this morning bestowed the "Croix de Guerre" on Sir John French.

##### Heavy Bombardment on British Front.

Forty-four Aeroplane Fights.

LONDON, December 21.

A despatch from headquarters published by the Press Bureau reports heavy reciprocal bombardment in the vicinity of Ypres. An enemy bombing attack near the Hulluch quarries was repulsed to-day. There were yesterday forty-four aeroplane fights. Two enemy machines were brought down behind their line. One of our machines is missing.

#### Russia.

##### General Russky Resigns.

Owing to Ill-health.

PETROGRAD. — General Russky Commander of the Russian Northern Armies has been relieved of his functions. His withdrawal is due to his health. The Tsar in a rescript warmly thanks him for his brilliant services in defending Petrograd.

##### The New Russian War Loan.

BOMBAY, December 21.

The Manager of the Russo-Asiatic Bank, Bombay, gives the following particulars regarding the new Russian war loan; Interest 5½ per cent, free of tax, price of issue 95 percent, not redeemable until after 10 years at par.

## TELEGRAMS.

### Greece.

#### The Greek Parliament.

Results of the Elections.

LONDON, December 21.

ATHENS. — Unofficial results of the elections give M. Gounaris a majority. The Venizelists completely abstained.

#### The Greek Elections.

LONDON, December 21.

Telegrams from Athens state that the elections yesterday did not affect the appearance of capital — multitudes who abstained from voting.

#### The Invasion of Greece.

Attitude of Greek Officers.

LONDON, December 21.

PARIS. — A telegram from Salonika says that a curious moral development has occurred among the officers of the Greek Army, who have hitherto been loyalists. They now declared that if the Bulgarians cross the frontier they will join the French and fight them.

#### The German Reply to the Greek Protest.

An Athens telegram says that Germany, in reply to the Greek protest on the subject of Bulgarians, declares that she has ordered the immediate stoppage of the Bulgarians.

#### Austro-German Concentration.

Austrians and Germans are at present concentrating for the invasion of Greece. Their forces number 120,000 men, and they have plenty of heavy artillery. It is believed that the concentration will be completed by Thursday.

### Italy.

#### Roverto Isolated.

Italians Hold the Road.

LONDON, December 21.

According to "l'idea Nazionale" the towns of Riva and Roverto have been evacuated and are isolated beyond possibility of Austrian help, the Italians holding the road thereto. The Austrians mounted 400 M. howitzers before Roverto. After fifteen ineffective rounds it was destroyed by the Italian gunners. — (C. & M. Gazette Cable.)

### Bulgaria.

#### Bulgarians Making for Durrato.

LONDON, December 21.

The "Petit Journal's" Athens correspondent learns from a diplomatic source that the Bulgarian force has reached Elbasan and is making for Durrato. (C. and M. Gazette Cable.)

### Africa.

#### De Wet and His Confederates Released.

LONDON, December 21.

JOHANNESBURG. — De Wet and a hundred and eighty-seven prisoners who had been sentenced for high treason have been released. De Wet in an interview emphasised the necessity for an Anglo-Dutch amity. Discord and past misunderstanding should cease.

### Germany.

#### Christmas Celebrations Forbidden.

Throughout Germany by Kaiser.

LONDON, December 21.

An Exchange telegram from Hague states that the Kaiser has forbidden Christmas and New Year celebrations through Germany. The requests of the Princes for permission to return to Berlin for Christmas have been refused. — (C. & M. Gazette Cable.)

#### Plotters Characterised as Enemies by Germany

LONDON, December 21.

The "New York Times" Berlin correspondent sends an authorised statement disavowing all unlawful plotting in America and denouncing plotters as foes of the Fatherland. (C. and M. Gazette cable.)

#### New Taxes to be Imposed in Germany.

LONDON, December 21.

AMSTERDAM. — Speaking in the Reichstag Dr. Helfferich, Secretary to the Treasury claimed that the budget for 1915-16 would not balance without new taxes but he was confident that German patriotism would pay taxes as readily as it had subscribed to the loans.

## INDIAN TELEGAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

### Delhi.

#### War Cable to the Viceroy.

DELHI, December 21.

The following telegram, dated the 20th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British report that the enemy discharged gas against the line northeast of Ypres accompanied by heavy bombardment. Except in a few places, where they were driven back before reaching our line, they were prevented by our fire from leaving their trenches. Our protective measures against gas proved effective and our line is everywhere intact. The enemy also blew up two mines in front of our trenches east of Armentieres, but were prevented from occupying craters.

The French report considerable artillery activity; also an enemy air attack on the French lines and two air attacks on the Germans.



## TELEGRAMS.

The Austrians report continuation of the pursuit in Montenegro.

The Russians report artillery action against enemy columns who had come within the range.

The Germans announce that the German cruiser "Bremen" and a torpedo boat had been sunk by a submarine in the Baltic.

A German seaplane was brought down by a French torpedo boat off the Belgian coast.

## Calcutta.

## The Chitpur Dacoity Case.

Stolen Note Cashed at Chinsurah.

CALCUTTA, December 21.

Considerable commotion prevailed in the Chinsurah Collectorate on Monday afternoon when it was ascertained that one of the five G. O. notes of Rs. 1000 each, stolen in the course of the Chitpur dacoity in the residence of Kalachand Bhattacharya, had been cashed at the Chinsurah Treasury in the afternoon. The Collector was informed that a smartly dressed Bengali young man drove in a motor to the Treasury and produced a thousand rupee Government Currency note, stating that he was a mill contractor of Kankinara named Hari Charan Ghosh. The Bengali young man took payment in G. O. notes of Rs. 10 each and left the treasury within half an hour of payment. The treasury Officer was informed by his subordinates that the note cashed was one of those notified to have been stolen during the Chitpur dacoity, but could not trace of the offender. The C. I. D. are enquiring into the matter.

## Bombay.

## Mrs Sarojini Naidu at Poona.

Makes Stirring Speech on Unveiling Gokhale's Portrait.

POONA, December 21.

The twenty-first anniversary of the foundation day of the Fergusson College was celebrated to-day. Mrs. Sarojini Naidu specially stopped at Poona for the occasion on her way to attend the Bombay Congress and the allied conferences. After the usual programme had been gone through the Hon'ble Mr. Paranjpye Principal of the College, invited Mrs. Naidu to unveil the portraits of the Hon'ble Mr. Gokhale and Prof. R. V. Wade, who recently retired from active work in the College. Mrs. Naidu then delivered a stirring address to the students exhorting them to consecrate themselves to the spread of education, the uplift of the depressed classes, the elevation of Indian womanhood, and the establishment of unity and concord between the different races of India in general and the Hindus and Mahomedans in particular.

Mrs. Naidu delivers another address in the Seva Sadan on the 23rd instant.

## Double Mail This Week.

BOMBAY, December 21,

There has been some uncertainty as to the arrival of the P. and O. Mail steamer "Salsette" and people have been wondering whether Christmas mail will be in by Christmas day. The Bombay office of the P. and O. Company expect the "Salsette" to arrive at 7 a.m. on Friday morning and the mail should be delivered in Bombay by noon. Many of the up country stations will not receive their Christmas mail till after the holidays. This state of things, the P. and O. office in Bombay states, has been brought about by the delay caused by the Government. The "Karmala" which carried the outward mails from London as far as Aden was detained for some time by the authorities at Marseilles and again at Malta where she stopped to put down the mail for the Dardanelles. The result was that she was several days late in arriving at Aden and the "Salsette" was proportionately delayed. She ought to have reached Bombay last Saturday but will be six days late.

The "Caledonia" is due to arrive from England on Sunday so that people may look forward for a double mail this week.

## Special Services on First Sunday in 1916

BOMBAY, December 21

The Archbishops of Canterbury and York have lately decided that special service on intercession should be held in all their Churches in England on the 2nd January, the first Sunday in the new year. Other denominations than the Church of England throughout the United Kingdom allied themselves to the movement and the overseas dominions also decided to observe the day in the same manner. The first Sunday in 1915 was similarly kept India joined in the intercessions a year ago and will again do so on the 2nd of next month. The Bishop of Calcutta has just issued a form of prayer to be used at the evening prayer on the 2nd January, specially supplicating the Almighty God for the cause and ultimate victory of the Allies. In Bombay there will be no sermon at the special evening service at the Cathedral, but addresses forming part of the service will be read, special service will also be held at St. Andrew's Church of Scotland in the evening.

## Poona District Congress Committee.

Election of Delegates.

POONA, December 21

At a meeting of the Poona District Congress Committee and the Deccan Sabha, held last evening with Mr. Apté in the chair, about 75 delegates were elected to the forthcoming Congress.

## A Proposal.

Rao Bahadur Ichharambhai Bhagwandas' proposal asking the Government to allow the District and Local Boards to levy a cess at one anna per rupee on the abkari or excise revenue so as to enable them to cope successfully with their expanded duties, in connection with rural sanitation, education and agricultural improvement, received the unanimous support of the meeting, and it was resolved to press this question on the attention of the Congress with a view to its inclusion in the programme of the National Assembly.

## TELEGRAMS.

## The Bombay Congress.

Preparations Complete.

BOMBAY, December 22.

Preparations in connection with the ensuing sessions of the National Congress are complete now, and delegates from all over India are coming in. Mrs. Besant who arrived on Monday morning was accorded a hearty welcome by her many friends in Bombay. She has conferred with Mr. Dadabhai Naoroji at Versova and other prominent Bombay leaders in connection with the Indian Home Rule League scheme.

Sir S. P. Sinha President elect of the Indian National Congress will arrive by the Nagpur Mail on the morning of 25th instant. Preparations have been made to accord him a fitting reception. There will be a procession from the railway station up to the Gaikwar's Bungalow on the Malabar Hill, where the President will stay, passing through all the principal Indian localities.

## The President Elect of the Moslem League.

Mr. Mazharul Haque President elect of the Moslem League, will also arrive by the same train. Preparations have also been made to accord him a great reception at the Victoria Terminus station and he will then be taken through Mahomedan localities in procession. The same afternoon there will be a meeting of the All-India Congress Committee and later the Home Rule League Conference. At the latter Mrs. Besant will explain her proposals in connection with her scheme of Home Rule for India. Prominent Congressmen from all over India are expected to attend this session, and the meeting of the Moslem League will also be influentially represented.

Pandit Madan Mohan Malaviya arrives to-day. Messrs S. N. Banerjee, B. N. Basu of Bengal Messrs Govinda Raghava Iyer and C. P. Ramswami Iyer from Madras, and Mr. Harkissental and other leaders of Lahore are arriving in a day or two.

## A New Improvement Trust Scheme.

Providing Accommodation to Middle Class Indians.

BOMBAY, December 22.

A beginning has been made to solve the difficult problem of providing comfortable dwelling houses to middle classes in Bombay. Mr. Orr, Chairman of the Bombay Improvement Trust last evening performed the opening ceremony of three houses built by Saraswat Co-operative Housing Association, Limited on Improvement Trust lands, this being the first Society in India to make a beginning in that direction, and composed of clerks in different offices drawing salary ranging from Rs. 100 to 200 per month. Only 40 per cent of the land has been built upon leaving 60 per cent open ground around the houses. The Society calculates a return of 5 per cent on the capital outlay after providing for all contingencies.

## Arya Dharma Parishad.

BOMBAY, December 22

The Eighth sessions of the Arya Dharma Parishad and the Fourth session of the Arya Mahila Parishad will be held at Haldhar via Gangadhara station, Tapti valley Railway, Surat district, on the 30th and 31st of December and 1st January when several well-known Pandits and learned men will deliver speeches on social religious and educational topics. The Parishad will be held under the auspices of the Bombay Arya Pratishthi Sabha, which represents all Arya Samajis of the Bombay Presidency.

The annual meetings of the Bharat Jain Mahamandal will be held this year in Bombay on the 29th and 30th December.

## United Provinces.

## Benares Conspiracy Case

BENARES, December 21.

The Benares conspiracy case being resumed, Mr. Hadow, Senior Superintendent of Police, Delhi, was called, and he deposed to all the identifications held at Delhi in this case. At one of these a witness first picked out a wrong man. When asked if he could recognise a pair of shoes and coat about which he had spoken, he went down the line of 18 men, looked at the shoes and stopped in front of Lachnu Narain. He said that those were the shoes, and looking up he recognised the coat and then looking at the face said that he was the man, admitting that he had made a mistake in his first identification. There was some resemblance between the two men. On the 16th July Damodar was identified by three men, and on the 15th July by three more men. On the same day Sachindra was brought to another trial in a closed garry. He was put among a number of Benarsi students living near and was given every opportunity of changing his clothes or position in the line. He was identified by seven witnesses.

## Sind.

## Roman Catholic Priests.

A District and Sessions Judge's Tribute.

KARACHI, December 21.

The District and Sessions Judge of Hyderabad, Mr. V. M. Ferrers, I.C.S., speaking at a Roman Catholic School prize distribution at Kotri, bore remarkable testimony to the noble self-sacrifice of the priests, who, he said, abandoned their own homes and their countries and all their earthly prospects to become lifelong exiles in unattractive and climatically harsh stations in a distant eastern country for the sake of doing service to their fellowmen, where service was badly needed. He said that the Roman Catholics must thank the hierarchy for the priceless education, secular and religious, which was offered to them almost for nothing, and he exhorted them to send their children to Roman Catholic schools for preference. He mentioned that he had the privilege of an audience with the Pope, the late Holy Father Pius 10th, and the first question the Pontiff put to him was, "Have you children, and do you send them to a Catholic School?"

## TELEGRAMS.

## Mysore

## Station Municipal Water Supply.

BANGALORE, December 21.

The Station Municipality are considering a scheme for the electrification of pumps at their water-supply head-works from the power derived at the Cauvery Falls. The Mysore Government are about to install such a plant for themselves at their pumping station which adjoins that of the Civil and Military Station at Hesserghatta Lake, and it is understood that they would make no charge to this Municipality for mains. The scheme is calculated to have working expenses up to Rs. 9,000 per annum. The capital outlay will be only Rs. 34,000. The maintenance charges of the station system now amount to Rs. 64,000.

## Masonic.

At Lodge 'United Service' last night Colonel R. F. Standage, I. M. S., Residency Surgeon, was installed Master for the ensuing year, the ceremony being honoured by the presence of the Hon'ble Mr. L. E. Buckley, I. C. S., District Grand Master of Madras.

## The Madras Aeroplane Fund.

Mr. W. H. Johnson has moved in the Municipal Council for a grant of Rs. 4,000 to the Madras Aeroplane Fund opened by the "Madras Mail."

## Miss Kelley's Charge Dismissed.

BANGALORE, December 21.

The District Magistrate Mr. A. R. Cox passed judgment to-day in the action for defamation filed by Miss Mary Kelly, a student against Mr. V. R. Ayangar, proprietor of a local shorthand and type-writing school, who was charged with notifying to his class of girls that the complainant, who was one of them was a "conceited creature" "hideous brute" etc. The Court found that the accused had not specified the complainant by name, that he had no intention of lowering her reputation, that there was absence of malice and that as master of his own school bound to maintain discipline he was privileged to notify his class as to the shortcomings of one of them. The Court therefore acquitted him.

## South India

## Death at Ootacamund.

The Late Mr. Henry Valentine Ryan.

OOTACAMUND, December 21.

Mr. Henry Valentine Ryan Acting Director, Government Cinchona Plantations died suddenly this afternoon at 4 P. M. The late Mr. Ryan left Ootacamund by car this morning in company with Mr. Anstead, the scientific officer, on a special mission to Naduvattam in connection with the mortality among cinchona plants. Mr. Ryan was not quite well when he started, but went out in consequence of the urgency of the matter. On reaching Pykara he developed a shivering fit and was taken to the estate, where Mr. Harey administered some restoratives and he recovered sufficiently to return to Ootacamund. However, just on entering the station he expired from heart failure. He was over 73, and one of the oldest residents, having been born in this station. Much sympathy is felt for his sons and daughters in their sudden bereavement.

## BRIEF TELEGRAMS.

H. E. the Viceroy has arrived at Gwalior from Delhi and will spend Christmas quietly as the guest of the Maharaja Scindia.

The death took place in England on the 16th December of Mr. B. Beverley, I. C. S., formerly Judge, Calcutta High Court.

The services of 1500 coolies have been secured from Malay States and Penang, who are now being sent to work at Wodram concerning in Javay district (Sumatra).

On Sunday the Lahore Police seized all available copies of Mudid-i-Amantri (Calendar) for 1916, published by Pandit Devi Dyal Joshi of Lahore. About 60,000 copies of this publication were issued and most of them have already been sold.

## Latest Telegrams.

## Russia Abandons Her Plan.

To Attack Bulgaria.

LONDON, December 21.

The "Budapest Azest" learns from Bucharest that Russia has abandoned her plans for an attack on Bulgaria and is sending forces to be assembled at Rens against Bukovina. (U. & M. G. Cable.)

## The Allies and Peace.

Their Terms Defied.

LONDON, December 21.

The "Times" New York correspondent states that the American public which for months past has been bombarded with German peace terms recently learned the cardinal features of the Allies terms. It is now realised in the States that until Germany has made full reparation to the invaded countries and her armies are either withdrawn or thrust back over her own borders, her flag will not be permitted on the high seas. It is pointed out in New York with reference to the rumours of a separate peace that nothing Germany can do, and no conceivable victory can open the seas to her commerce or release the great ships rotting in neutral ports. Therefore, the German idea of threatening British power in Egypt, Persia and India is dismissed in America as a vain delusion. American observers realise that Britain holds perpetual check. The conversion into checkmate is only a question of time. The correspondent adds that he can state on high authority that premature American offers of mediation will not be made, on the contrary the idea of a neutral league declaring Germany and Austria outlaws among the nations is gaining ground. (Pioneer Cable.)



**ATHENS.**—It is officially announced that an encounter between the Greeks and the Bulgarians has occurred in Albanian territory. There were wounded on both sides but no killed. Order has been restored and an enquiry is proceeding. This announcement followed the reports of a fight between the Greeks and Bulgarians at Koritza due to a Bulgarian surprise attack.

తహస్కీయదారుగారు వారిని చాలమర్యాదతో ఆహ్వానించిరి. సామివాధ నాదశసయితము తనస్వగ్రామస్తుల కెంతో ప్రీతిపూర్వకముగా మర్యాదలను జేసెను. గ్రామస్తులకానుకలను జిగ్గక్కటికి తీసికొని యుండును తండ్రియెదుట బెట్టుగా ఆస్పథ సప్తయ వారిసన్నింటి సంగీకరించెను. ఆనాయంకాలము తహస్కీయదారుగారు గుర్రమెక్కి గ్రామమును జూడబోయిరి. ఆయన కిరుప్పక్కలను గ్రామస్తులను గ్రామోద్యోగులను దానులవలెనడచుచుండిరి. పసిగిరి బ్రాహ్మణవిధిని సయితము తహస్కీయదారుగారు చదలలేదు. అచ్చట ఎరరును వయి, కయి అని అనలేదు ఈ కిధిగానే గదాల మహ్మీలు గారి అమ్మరు శతమానములులిగిరిన. ఈవీధిలోనే ఆమెనెత్తి మీద బ్రాహ్మణమృత్యు దుమ్మెత్తిపోసిరి. అయితే ఇప్పుడు తహస్కీయదారుగారు క్షోభిస్తుడుగాదా. సమా సము.

(ఈకథ హిందూపత్రికలో యజ్ఞకాలవారిచే వ్రాయబడినది.)

# అశిధ

గర్భాశయ రోగనివారణి:— శ్రీలక్ష్మి గారు

ముతుకూట బహిష్ట కాశండుట, ఆకాలబహిష్ట, మెల గానీ గాను, తక్కువ గానుసాపుట, తునుమనోగము, సంతాపహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాతిము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, అరచేతులు చుంటు మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను తుడుపును.

వెదబుడ్డి రూ 8-0-0. చిన్నది రూ 1-10-0.

# అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, నుభసంకటములు, నిస్సత్తున, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమునకు కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును ఇచ్చును.

వెదబుడ్డి రూ 8-0-0. చిన్నది రూ 1-10-0.

# అరగ

చ్యుర నివారణి బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బొవధశాల, 9, బందరువీధి, మద్రాసు.

(బ్రాంచి : సికింద్రాబాద్ & నెల్లూరు).

## నిరుద్ధ భారతము

భారతము పంచవ శతము. నిరుద్ధ భారతమును పంచవ శతమే ఇందు మాటలాడినది పుట్టుగడి. వారికిచాందాలాది నీచనామములు కలుగుటకు కారణములు. ఆ జాతులలో పుట్టిన మహాపురుషులు. సంఘములో వారికిగల గౌరవము. ఇప్పుడు పంచము లనుభవించు కష్టములు, మోసములు, అగ్ర జాత లకు వారు వెట్టుకొన్న మొట్టెలు, ఇంకా ఆ నేకవిషయములు గలవు. నీచజాతు లనుభవించు కష్టములు వర్ణించిన పుట్టుమునగాని మొట్టె వెట్టుకొన్న పట్టునగాని ఒక్కపద్యము చాలును. గుండెలు నీచతేయినను. వెల రూ. 0-5-0

పుష్పవణి వాటకము 0-10-0  
పీగమిటి వాటకము 0-10-0  
బాలవిలేతు విలాపము 0-8-0  
నరనరసాహసము 0-8-0  
రాజలేఖ-చక్కనివల 0-3-0  
లలిత-లలిత మేవనవల 0-3-0  
ద్రావదీపి చిత్రము 0-3-0

మంగిపూడి పేకటశర్మ, పిప్పర, కృష్ణాజిల్లా

## అంబరు అగరు వత్తులు

ఉత్కృష్టమైనవి

ప్రసిద్ధమైనవి

ధర శేరు 1-కి సహ

రూ. 1-0-0 2-0-0 3-0-0 4-0-0

తూనిక శేరు 1-కి

వప్పుమొవత్తులు 250, సన్నవి 350, 400

## జే భీమారావు

స్వదేశీ పెర్ఫ్యూమరీ వర్కుస్.

శ్రీ వానసుందరము రోడ్డు, తెలంగాణ-1టి.

## శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

[ పద్య కావ్యము. ]

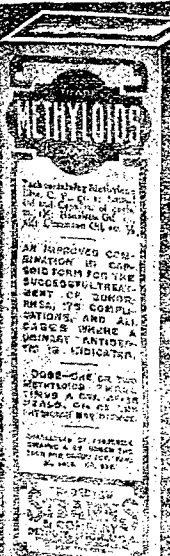
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో ఏయేకములు మల నెట్టి పరిణామముల బొందినది? మనుజులనీతి మోడక నెట్లుండో మలభేదములేకలిగి ధర్మము లెప్పుడెట్లు మాన్పు కొండో? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నది. పరమరామచరిత్రము, శుకరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే బ్రహ్మచారిత్వము ముండెట్లుండెనని యూహించి సీతపతిని విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథములై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శ్రీశివగుల నులభము. మంచికాగితములవై ముద్రింపబడి నందు కార్మిలికొ లైంకుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ శేత. వలయువారి చిరుకానుట (ప్రాయశ్చయము. (4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలంగాణపండితుడు, మ్యూనిసిపల్ లైబ్రరేరియన్, కడప.

మహామహిమ వాక్యాలు బ్రహ్మశ్రీ కొక్కాండ మొట్టతొమ్మిది విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువా రిక్రింది విలాప మునకు ప్రాసంగికవలెను.

- 1 విశ్వేశ్వరీయము 0-0-0
- 2 కొక్కాండ మాహాత్మ్యము 0-10-0
- 3 సింహాచల యాత్ర 0-8-0
- 4 గోదావరి వర్ణనము 0-5-0
- 5 నియోగి దీక్షితశాస్త్రము 0-5-0
- 6 నలకాసురవిజయ వ్యాయోగము 0-5-0

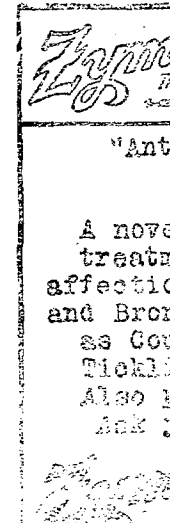
కొక్కాండ తుమారనరసింహం, గాజుపాండ్రవరరా

(281) కస్తూరి తులం 1-కి రూ. 30-0-0  
గోదావరము 7-0-0  
దండక వృక్ష 2-0-0  
రవిభక్తము తులం 1-కి అణాలు 0-10-0  
అమృతాంజనం దీప 6, కుటు శిల్పి వీధి, మద్రాసు.



### METHYLOIDS

A speedy and reliable cure for gonorrhea. Far superior to injections. Cause no pain or stricture. Promptly check the discharge. Absolutely Safe. Convenient to carry-Easy to take. Be sure you get METHYLOIDS.



### Eucalypti Throat Pastilles

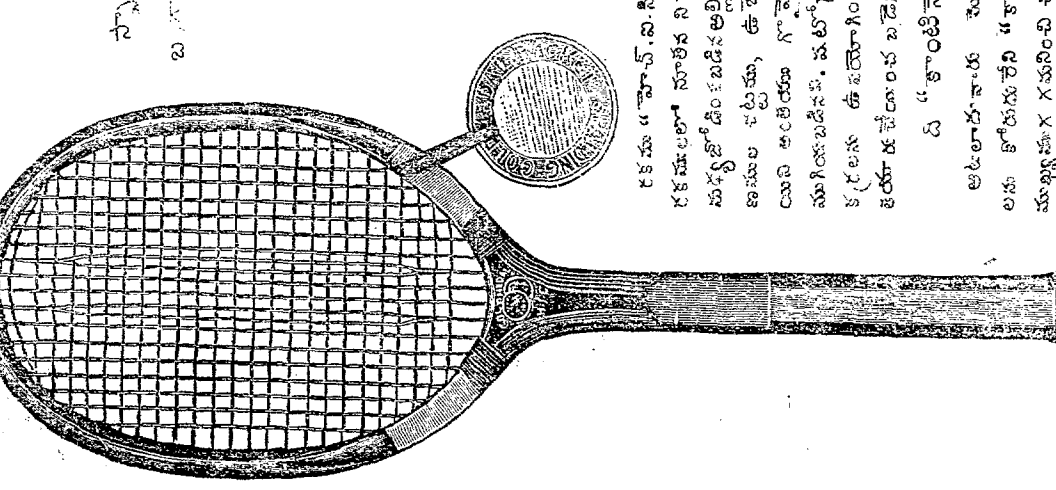
"Antiseptic Throat Pastilles"

A novel and harmless treatment for common affections of the Throat and Bronchial Tubes, such as Coughs, Hoarseness, Tickling or Itchiness, Also purify the breath. Ask your Chemist for

**మోటారుబండి నడపుట**  
మోటారుబండ్లను ప్రతినిధులగా నడుపుకొనెదన నం పూర్వముగ శేషుకొన గోరవారు మాకు వెంటకొనవారు.  
సి. మోటారు హైరింగు కంపెనీ,  
[పిలిహాకా నెం 686] 13, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

**వీరపూజ**  
ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపవర్ణనలు చక్కని శైలిలో వర్ణించబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు ఇట్టి గ్రంథ మొకటి కాంధ్రమున మఱియొకటి లేదు వెల శేషము రైంకు 0-12-0 కాలికో రైంకు 1-0-0  
శ్రీ వృష్టదేవరాయని చిత్రపట ముచ్చిరిము.  
వలయువారు:— శ్రీవాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుకెట్టివీ, మద్రాసు.

**“శబ్దకౌముది”**  
అను సకారాది ఆంధ్రగ్రామములు. ఇది జేములూ ఇముడల గలది. ఇట్టిది శే తెక్కడనులేదు. కావున ఆపూర్వమైనది. వెల మిక్కిలి నరసము. ఫలమధికము. ప్రతి 1కి వెల రూ. 1.  
తలాలాఖ్యలు ప్రత్యేకము. వలయువా రెట్లు వాగ్దాముడు యస్. వి. రంగారావులు, 88, వరదాను త్రిపురా వీధి, చెన్నపురి.



రకము “హెచ్.వి.సి.గోల్డ్ మెడల్”  
రకములలో నూతన నిర్మాణము. మధ్య ముక్కలో బిందె అల్లిక రకము. పట్టు బిందువుల పట్టు, ఉత్తమ గోల్డ్ మెడల్, గోల్డ్ మెడల్ అంటే గోల్డ్ మెడల్ సామానులలో ముగియబడినవి. పట్టు బిందువుల పట్టు కర్రలను ఉపయోగించు వారిలకు గాను జయనామోదించబడెను. రూ. 27-8-0

వి “క్రాంటి నెంటులో”  
అటలానా-వారు మొదటిరకము కర్రలను కొరకు చేసి “క్రాంటి నెంటులో” ను ముఖ్యముగ గమనించి చూడవలెను. వెల్లె వాల్ఫోల్ లుబడినది ఉత్తమము పట్టు గల నేయబడినది. రూ. 19-8-0

వి “స్పెక్టో”  
స్పెక్టో నెం 1 రూ. ప్రత్యేకమున పట్టుము గలది మధ్య యందు తీగెలు బోడింబడినవి. చక్కని అల్లికల వెల్లెల లుపయోగించబడినవి. ఎన్నిక వెల్లెలకు వీలవడడగ తయారు చేయబడినది. సర్వమును సుయోగించగలది. రూ. 16-8-0

వి “స్పెక్టో”  
ఇయ్యది ప్రత్యేకమున బెట్టులము అల్లికయందలి నూతన నిర్మాణమున బోల్డరుల చక్కని మార్పును కలిగియున్నది. రూ. 15-8-0

శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము

అంభోవచనము

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 118 పటములున్నవి. ఇందు అభిసంధరమైన పటములు చేరియున్నవి. కొన్ని ప్రతులే మిగిలిపోయినట్లు కృష్ణములోనే ప్రాసే తెలియచేసినవలయును. బాల, ఆయోధ్యాకాండములు గంపానుల కాగితములు కాళింగోద్యమం గిట్టుపేరు ౧ సంపుటం ర౧పటములు 3-౦-౦ అరణ్య, కష్కింధా, నుందరకాండములు గంపానుల కాగితము కాళింగోద్యమం ౧ సంపుటం ర౧పటములు ౪-౦-౦ యుద్ధకాండము మూడు భాగాలు 3౪ పటములు 3-౦-౦ తైమిరయడివక, రంపానుల కాగితములైన మంచి అయ్యు మేలైన కాళింగోద్యమం బాల, ఆయోధ్యా కాండములు చేరి ౧ సంపుటము ౫-౦-౦ డిటో అరణ్య, కష్కింధా, నుందరకాం|| చేరి ౧ సం|| ౫-౦-౦ డిటో యుద్ధకాండము మూడుభా|| చేరి ౧ సంపుట ౪-౦-౦ శ్రీరామకాలిన్దయము ౦-౦-౦ శ్రీరామకాలిన్దయము (2౪౪) ఆర్. వేలకపేర్వర్ అందుకో, అనంత ముద్రాలయాధికారులు మదరాసు.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయుటకును తగినవిద్య నొప్పుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదో భాగములు యేదోపనులుచేయునో అవి చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరును యాచుంకముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ వీరభట్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారిపద్దతి లై సెన్సు యిప్పించి పంపబడును, యందులకు ఫీను 40 రూపాయలు కట్టవలయును. క్లాసు జనరల్ నెల మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును. రాదలచినది - ట్రైపులు దీసంబడు నెల 31 కేగి లోపల 10 రూపాయలు ఆద్యాన్నగా పంపుకొని క్లెన్ కోక్ స్థానమును నిలుపుకొని పలయును. పాఠశాలనుండి ద్వారము వారినవో నివసించుటకు తా వొసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి ప్రాసేకోనడు. (41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్లు

24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు మాంట్యూరోస్ట్రు పోస్టు, మదరాసు. మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపునిర్మాణమును, బోధనాభ్యాసముల గలరబడును. ప్రత్యేక గమనిక:- పాఠశాలనుండి ద్వారములకు ఉచితముగవలెను, భోజనాదికములు పాఠశాలచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ భయమును, తయారైన వైసాకంకి కిస్సా చేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొనబడును. ను కేజులు గానీ ప్రాసేకోనవలెను.

శ్రీలపాట రామాయణము

శ్రీమతి పార్వతివర్ధి, అన్నపూర్ణల ప్రణీతము. వినుటకు మిక్కిలి యింపుగాను, చదువుటకు మిక్కిలి అనందకరముగానుండు 200 పేజీలయల గ్రంథము - మొత్తపు పుస్తకము 1 కి, తనాలా కూలి పహా ఒక రూపాయ కడి పుస్తకములు ఒకేసారి కొనుపానికి ఒక పుస్తకము బహుమానము. పుస్తకముల దొరకడు పలకా. శ్రీమతి పార్వతివర్ధి, అన్నపూర్ణ, శ్రీరామలింగం, రాజనగర్.

వినోదకరమైన తెలుగునవలలు

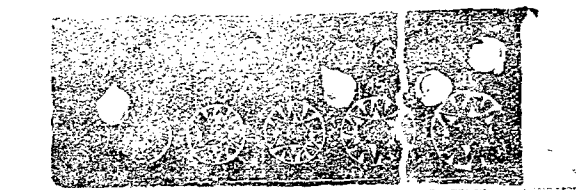
లీలా లేక నురేంద్రనగరము:- ఇంగ్లీషు సునోస్థయ్యగారు చావల్యాదిగుణములు కల్గింపబడినది. 1-0-0 యశోధర:- ఇందోకయువతి తనవగువైంగు ప్రేమకై నడరాని పాట్లుపడి యున్న తిస్థితికిదెప్పును. 0-12-0 మనోరమ:- మగడు తేటకేగి రాక్షసునిద్ద జిక్కు కొన తన సామర్థ్యంబుచే విడిపించుట. 0-10-0 జగదేకరంధ:- అన్నకై పడరాని పాట్లుపడి యున్న తిస్థితికిదెప్పు సామర్థ్యవతికథ 0-10-0 సహనోదరవాంఛ:- తమిళుకు బుద్ధితేక కలహించిన అన్న నోర్యరలమునకుటను బోధించును. 0-4-0 అక్షలాగ్నిబహుజోర్యని కోడంద్రక్షలాపం 0-2-0 మిత్రద్రోహము:- స్నేహద్రోహమున నశించిన చరిత్ర 0-8-0 సహజేనామ్రము (గొడ్డవికిప్ప) తాత్పర్య సహితము అ2. విరోధాఖండ ముద్దచరిత్రము (మొదటి భాగము). 0-8-0 విరుకాను- నా మానుస్వయి మొదలయియోర్. సంకటే పీఠ్రికీధి, మదరాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది. గ్రంథకర్త:- గా. హరినర్సోత్తమరావు. ఎం. ఏ. శైలిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశిరుసుము లేదు. సిద్ధమయిన సంచికలు వి. పీ. గా పంపుచుము కలయువాడు:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, (17) 145, కాంపిడ్, మదరాసు అని వ్రాయును

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

మరాఠు సర్దుకులు, మదరాసు ఈస్టు రింత్రి విలాసము:- "ఉమ్మడియోర్" ఇందు క్రింద కినుమరిచినట్టిన్ని ఇతర మైనట్టిన్ని బ్రాహ్మసైబాలకు తిగుమైనటుల ఇమిటేషన్ కేంపు లున్నట్లు ప్రకారంతెములు వగైరా కిమలములున్ను బేదికానులు అణాకానులున్న బుగారపు నగలు మ్మ ప్రైరాట్లుగల నగలున్ను, పల్లు రుబూట్లును భావలపెనవారు మా కాబలాగునను తెప్పించుకొని ఛంలను తెలుసుకొని మూకు ఆర్జిపు పంపుదురికి ప్రార్థించుచు న్నాము. (183)



ప్రకటన.

కృష్ణా మోటారు కర్మను కంపెనీవారు ఏలూరు చింతల పూడి రోడ్డుమీదను నగరరాజీకుల ఉపయోగముకొరకు రోడ్డు ర్మబోధునున్న నెద్ద మోటారుకార్లను ఈ నెలలో నడిపించు టకు చాలా ప్రయత్నము చేసితిమి. చెన్నపట్నములో ఈ మధ్య కురిసిన అపరిమితపు కర్మనులకు కార్లను కేయు రంగులు ఆరకను న్యూ కార్మీషు నేముటకు వీలుకానంగన మొదట ఎర్పాటుచేసికొన్న దినములను పని ప్రారంభించుటన అభ్యంతరము కలిగి విశ్వము ఏలూరుకు బుపించుటకు వీలు కలిగి నది. కాదు. ఇట్టి స్థితిలో ఆ రోడ్డు ప్రక్క ను నుం డే ధర్మాజీగూడెను గ్రామ సమీపములో ఉండు టోలుగేటు కంట్లాక్కు మోటారులబళ్ళు నడవడమువల్ల తమ నష్టము పనుకి దని కివిలో దావా తెస్తానని శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారిం నోటిను ఇచ్చినట్లున్న అంట్ల కల్లున మాటలయినన్న ఇవ్వ బండా అగిపోయినట్లున్న సదరు టోలుగేటు కంట్లాక్కుకు అది భక్తి అన్న అయిన ధర్మాజీగూడెను గ్రామ మనసలు వాడుక చేయుచున్నట్లున్న వింటున్నాము ఘోరపరిపించిన బ్రిటిషు రాజ్య పరి పాలనా ప్రజలకు ఉపయోగములకొరకు ఏర్పరచి చట్టములలో అట్టి అభ్యంతరములు కరకరల మంయొ కరు చేయు మంచి పనులకు కలుగ నేరవు

కుంకుమపువ్వు

పచ్చమును విర్మలము సగు కుంకుమపువ్వు మూవర్త నొకగును. కొనునాగు మూర్తమూ ప్పును గనుపించును. కరపూండ్లెన్ను తెలుదలగునని పండ్లిమివ వ్రాయవలయును:- ఎన్ నారాయణ అందు కంపెనీ. (66) 21, మామ్యూమ్మి, నొంకాయి.

సర్వకోగ కుతారము.

ఈ క్రింద కనబడని మండుక కాంసేద భేదములు శీత ఆబాలవృద్ధులకు శ్రీపురుష. తిరుత్తురు నేనించిన ఏవ్వదును నిరోధముగ నుండగలరు. మనమందరి నూర్తియు. 40 x ౪ దర్మిక్షము రూ 1-0-0 రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ (188) 20 పీటాబహర్ కోడు మదరాసు.

ఇహం! ఇందీయామహిమ ఇహం!

ఈ పుస్తకమునందు ఇందీయాదేశముయొక్క విశేష విశేషములను అనేకకావ్యములతోనుండి గ్రహించి లోక దేనువాన గోర ప్రకటించి యున్నాము. ఇందీయాదేశ ములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా జూడ వలయును. ఈ పుస్తకముకు వెలలేక. తనాలాపురులేడు. వైద్యకా శ్రీ ముగేశంకర్ గోపింద్రి, రింకవిగ్రహ పోషధాలయము, 157, బ్రాడ్వే, ౪8 మాంట్యూరోడు, మదరాసు.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారుబండి 5 గురు కూర్పుండుకు వీలైనది. వైకర్పు నడుసీసరు ముందుండు ఎల్క్రిక్కుడిపములు, బిగులు, స్పిడో మీటరు, వరుముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు. ఈ బండిని మళ్ళిచుగా కొనవలెను. ఏలన నిక ఇది అందుకని గూడ ను మోగించును. ప్రత ప్రయగు సాను నులలో ప్రజలులగు పనివాండ్ర యన నీబండ్లు చేయింపబడినది. ఈ బండ్లు చాలాశ్రేణిక చాలామృత్క గలవి గాన వీనికి చురాచిత్రులర్పు చాలతక్కువ. ఉమ్మడు అన్నపరీక్ష చేసి ఈబండ్ల ముపయో గించిరి ఆఉమ్మచాల బలమైనదిగాని చాల శ్రేణి కైనదిగాన విలపవమొచ్చు. ప్రపంచమును వడబడుచున్న మోటారు మావీలాసము:- ఒక్క అందు కంపెనీ, మదరాసు.